

Finanțat de
Uniunea Europeană

unierī

United Nations
Interregional Crime and Justice
Research Institute

**BUNELE
PRACTICI
ÎN ACCELERAREA
RECUPERĂRII
ACTIVELOR
DOBÂNDITE
PRIN MIJLOACE
ILICITE**

Declinarea responsabilității

Opiniile, constatările, concluziile și recomandările exprimate în acest document nu reflectă neapărat punctele de vedere ale Institutului de cercetarea interregional al Națiunilor Unite în domeniul criminalității și justiției (UNICRI), ale Uniunii Europene (UE) sau ale oricărei alte entități naționale, regionale sau internaționale. Această publicație nu constituie o aprobare de către UNICRI sau UE a unor astfel de opinii sau concluzii. Denumirile utilizate și prezentarea materialului din această publicație nu implică exprimarea nici unei opinii din partea Secretariatului Organizației Națiunilor Unite cu privire la statutul juridic al vreunei țări, teritoriu, oraș sau zonă în sfera de competență a autorităților sale, sau cu privire la delimitarea frontierelor și granițelor sale. Conținutul acestei publicații poate fi citat sau reprodus, cu condiția menționării sursei informațiilor.

Copyright © 2024, Institutul de cercetarea interregional al Națiunilor Unite în domeniul criminalității și justiției (UNICRI)

Tel: + 39 011-6537 111 / Fax: + 39 011-6313 368

Website: www.unicri.org

E-mail: unicri.assetrecovery@un.org

Mulțumiri

Acest ghid a fost realizat ca urmare a finanțării generoase din partea Uniunii Europene, prin intermediul Direcției Generale Vecinătate și negocieri privind extinderea (DG NEAR). În 2020, Comisia Europeană și Institutul de cercetarea interregional al Națiunilor Unite în domeniul criminalității și justiției (UNICRI) au lansat împreună inițiativa: „Sprijin pentru țările Parteneriatului Estic al UE pentru a intensifica recuperarea activelor”, un proiect provocator care vizează consolidarea relațiilor de lucru, într-un domeniu extrem de tehnic, între autoritățile-cheie din Armenia, Azerbaidjan, Georgia, Moldova și Ucraina. Obiectivul principal al proiectului este de a intensifica capacitatea țărilor beneficiare de a urmări, confisca și sechestra în mod eficient activele legate de activitatea infracțională organizată și de a oferi îndrumare de specialitate în abordarea imperativului moral de a priva infractorii de produsele infracțiunilor proprii. UNICRI este recunoscător Uniunii Europene, precum și autorităților naționale din țările Parteneriatului Estic, pentru sprijinul și îndrumarea acestora.

Principalele cercetări și redactări ale acestui raport au fost efectuate de Ethan Martens, Giulia Traverso e James Shaw, Consilier Juridic Senior (conducerea programului UNICRI privind recuperarea activelor), cu editarea suplimentară efectuată de Yasmine Chennoukh. O apreciere specială se adresează Biroul de comunicare al UNICRI, în special d.nei Marianna Fassio pentru designul grafic și d.nei Marina Mazzini pentru editarea finală

Prefață

Leif Villadsen
Director A.I. UNICRI

Recuperarea activelor trece printr-o perioadă de transformare, care derivă din dorința de a garanta că infracțiunile nu aduc beneficii și că dreptate triumfează. Acest raport analizează diferitele mecanisme pe care statele le pot adopta pentru a accelera confiscarea activelor dobândite ilegal, subliniind importanța recuperării acestora în lupta împotriva crimei organizate și a corupției, cu scopul de a susține dezvoltarea.

Recuperarea activelor nu este doar o exercitare legală. Este o necesitate morală și economică. Capacitatea de a recupera rapid și eficient activele sustrase de către grupurile criminale sau de către funcționarii corupți are implicații pe termen lung. Acest lucru îi privează pe infractori de câștigurile lor ilicite, întrerupe activitățile ilegale și permite restituirea resursele proprietarilor lor de drept – care în multe cazuri este statul. În acest fel, se asistă la consolidarea statului de drept, la promovarea transparenței și la încrederea crescândă a publicul în sistemul de justiție.

Țările care au deschis calea recuperării activelor au dovedit că abordările lor inovatoare și solide pot fi luate drept exemplu. Regatul Unit și Statele Unite se află de mult timp în prima linie, utilizând confiscarea bunurilor civile și alte modalități non-penale pentru a combate rapid criminalitatea organizată. Eforturile de colaborare între autoritățile fiscale și de asistență socială irlandeze dovedesc puterea pe care o poate avea coordonarea acțiunilor între diverse agenții. Accentul pus de Italia pe confiscarea extinsă și confiscarea pe bază de bunuri evidențiază amploarea și profunzimea strategiilor eficace de recuperare a activelor.

Convențiile Organizației Națiunilor Unite - UNCAC și UNTOC - oferă un cadru solid pentru aceste eforturi, aprobând adoptarea unor astfel de mecanisme și încurajând cooperarea globală. Reușitele din țări precum Peru și Columbia, care au implementat aceste practici, ilustrează în continuare potențialul unui impact semnificativ.

UNICRI se angajează ferm să sprijine adoptarea acestor practici prin servicii de consultanță, expertiză tehnică și programe de formare concepute pentru a promova reformele juridice și pentru a spori competențele. Prin valorificarea poziției sale unice și a vastei experienței, UNICRI ajută țările să pună bazele unei structuri și expertize juridice necesare pentru a implementa măsuri eficiente de recuperare a activelor.

Pe măsură ce continuăm să ne confruntăm cu provocările pe care criminalitatea transnațională și corupția ni le propun, perspectivele prezentate în acest raport servesc

drept apel la acțiune. Toate statele au datoria să îmbrățișeze aceste bune practici, asigurându-se nu numai că susținem principiile justiției, ci și că deschidem calea către o lume mai echitabilă și mai sigură, contribuind în mod semnificativ la realizarea Agendei 2030 a ONU și a obiectivului 16 privind pacea, justiția și instituțiile puternice.

Leif Villadsen
Director A.I. UNICRI

Acronime și abrevieri

CAB	Biroul privind activele provenite din săvârșirea de infracțiuni
CAFRA	Legea privind reforma confiscării activelor civile
CARIN	Rețeaua Camden inter-agenții de recuperare a creanțelor
CBP	Autoritatea vamală și de protecție frontalieră
DHS	Departamentul de Securitate Internă al SUA
ECA	Legea privind criminalitatea economică
EGP	Lira egipteană
EU	Uniunea Europeană
EUR	Euro
FATF	Grupul de Acțiune Financiară Internațională
FIU	Unitatea de Informații Financiare
FRISCO	Fondul de reabilitare, inversiune socială și luptă împotriva criminalității organizate
GBP	Lira sterlină
ICE	Biroului de imigrări și poliție vamală
IFF	Fluxuri financiare ilicite
MLA	Asistență judiciară reciprocă
NCA	Agenția Națională de combatere a criminalității organizate
NCB	Confiscarea care nu se bazează pe o sentință de condamnare
OECD	Organizația pentru cooperare și dezvoltare economică
OSINT	Bazelor de date cu informații din surse deschise
PEP	Persoană expusă politic
RUA	Recunoașterea activelor nejustificate
SAE	Sociedad de Activos Especiales
SWBO	Asistenți ai Biroului de asistență socială
UAH	Grivne ucrainene
UK	Regatul Unit
UNCAC	Convenția Organizației Națiunilor Unite împotriva corupției
UNICRI	Institutul de cercetare interregional al Națiunilor Unite în domeniul criminalității și justiției
UNTOC	Convenția Organizației Națiunilor Unite împotriva criminalității transnaționale organizate
US	Statele Unite
USD	Dolar american
USSS	Serviciile Secrete ale SUA
UWO	Ordin de confiscare a averilor nejustificate

Cuprins

1. Introducere	9
1.1. Definirea și impactul fluxurilor financiare ilicite (IFF)	12
1.2. Procesul de recuperare a activelor	13
2. Convenția Organizației Națiunilor Unite împotriva corupției și Convenția Organizației Națiunilor Unite împotriva criminalității transnaționale organizate – Prevederi referitoare la recuperarea activelor	16
3. Mecanisme de confiscare accelerate	22
3.1. Confiscarea <i>in rem</i> (Confiscarea civilă) – Tendința globală	23
3.2. Confiscarea administrativă	32
3.3. Ordine de confiscare a averilor nejustificate (UWO) și de recunoaștere a activelor nejustificate (RUA)	36
3.4. Proceduri fiscale	40
3.5. Recuperarea activelor și programe de asistență socială	42
3.6. Acorduri de recunoaștere a vinovăției, reconciliere sau alte soluții negociate	44
3.7. Confiscarea extinsă	47
3.8. Confiscarea pe baza valorii (Confiscarea prin echivalent)	49
3.9. Confiscarea pe baza unui bun unic	51
4. Considerații privind terțe părți nevinovate („Beneficiarii terți de bună credință”)	54
	58
5. Concluzie	
6. Note de subsol	59

1.

Introduzione

Sechestrul, confiscarea și recuperarea activelor dobândite ilegal sunt mecanisme esențiale pentru a produce un impact tangibil atât în lupta împotriva criminalității organizate, cât și a corupției, atât la nivel național, cât și la nivel transfrontalier. Expresia „urmăriți banii” nu mai este un simplu cliché, ci un ethos considerat adesea mai important decât obținerea unei condamnări penale împotriva unui anumit individ sau grup. Eliminarea stimulentei financiare care determină implicarea în multe activități infracționale este considerată de mulți specialiști în recuperarea activelor ca fiind cea mai eficientă modalitate de a aborda afacerile ilicite, corupția și alte Fluxuri financiare ilicite (IFF). Aceasta include, de exemplu, activități precum traficul de droguri, traficul de persoane, traficul de arme, contrafacerea și spălarea banilor, precum și evaziunea fiscală și facturarea incorectă a comerțului transfrontalier, menționate mai rar (dar de o importanță din ce în ce mai mare).¹

Odată cu creșterea impactului IFF-urilor pe piețele naționale și globale, agențiile au fost constrânse să regândească abordarea clasică față de descurajarea activităților ilicite. Autoritățile responsabile cu aplicarea legii și agențiile de informații recunosc din ce în ce mai mult că o descurajare eficace nu ar trebui să depindă exclusiv de condamnările penale, ci ar trebui să vizeze și adevăratul scop al multor acte criminale, și anume obținerea de profit. Din punct de vedere istoric, principala metodă de a-i priva pe infractori de activele dobândite prin mijloace nefaste s-a concentrat pe „confiscarea care se bazează pe o sentință de condamnare”, deși obținerea unor astfel de condamnări durează adesea ani de zile.² Odată cu dezvoltarea rapidă a comerțului internațional cu droguri, Convenția Națiunilor Unite împotriva traficului ilicit de stupefiante și substanțe psihotrope din 1988 (Convenția de la Viena) a stabilit cadrul pentru „confiscarea care se bazează pe o sentință de condamnare” pentru a „priva persoanele implicate în traficul ilicit de produsul activităților lor infracționale și, prin urmare, să elimine principalul lor stimulent pentru a face acest lucru”.³ Convenția a căutat să „elimine cauza principală a problemei”, inclusiv „profiturile enorme obținute”.⁴ Pe măsură ce confiscarea penală s-a dezvoltat, determinată de creșterea criminalității organizate și a traficului de droguri, criminalii au devenit mai pricepuți în a-și ascunde profiturile prin practici bancare interjurisdicționale sofisticate.

Convenția Organizației Națiunilor Unite împotriva criminalității transnaționale organizate (UNTOC) a extins și mai mult conceptul de confiscare, încurajând statele să „ia în considerare posibilitatea de a solicita ca un infractor să demonstreze originea legală a presupuselor produse ale infracțiunii sau a altor bunuri susceptibile de confiscare.”⁵ Cu un sprijin tot mai mare pentru „confiscarea care se bazează pe o sentință de condamnare”, țările s-au străduit să își extindă capacitățile de recuperare a activelor provenite din săvârșirea de infracțiuni. În 2003, Convenția Organizației Națiunilor Unite împotriva corupției (UNCAC) a identificat „confiscarea care nu se bazează pe o sentință de condamnare (NCB)” stabilind, pe scena internațională, importanța autorizării confiscării bunurilor „fără o condamnare penală în cazurile în care autorul infracțiunii nu poate fi urmărit penal din cauza decesului, fugii sau absenței sau în alte cazuri corespunzătoare.”⁶ La nivel național, confiscarea care nu se bazează pe o sentință de condamnare⁷ a câștigat deja popularitate în țări precum Statele Unite, Antigua și Barbuda, precum și în Regatul Unit.

În ciuda susținerii motivului la baza promovării mecanismelor de confiscare a NCB la nivel internațional, regional și național și a recunoașterii tot mai extinse a impactului distructiv al fluxurilor financiare ilicite – cum ar fi devierea coruptă a activelor statului de la infrastructura necesară și alte servicii comunitare – multe jurisdicții au adoptat modalități eficiente de capturare a activelor dobândite ilegal în mod lent. În acest context, Institutul de cercetare interregional al Națiunilor Unite în domeniul criminalității și justiției (UNICRI) a elaborat acest studiu privind *Bunele practici în accelerarea recuperării activelor dobândite prin mijloace ilicite*, pentru a asista atât factorii de decizie politică, cât și specialiștii în adoptarea și punerea în aplicare a unor astfel de practici nu doar pentru a urmări banii, ci și pentru a-i captura în mod eficient și eficace.

Informațiile pentru acest raport au fost strânse atât prin cercetare documentară, ci și prin *feedback*-uri din partea specialiștilor în recuperarea activelor, precum și a specialiștilor operaționali și a factorilor de decizie politică din diverse domenii, incluzând confiscarea care nu se bazează pe o sentință de condamnare, averea nejustificată, acordurile de

recunoaștere a vinovăției (reconciliere), confiscarea extinsă și confiscarea pe baza valorii, precum și domeniul general al fluxurilor financiare ilicite.

1.1. Definirea și impactul fluxurilor financiare ilicite (IFF)

Deși nu există o definiție universal stabilită a termenului „fluxuri financiare ilicite”, conceptul a apărut pentru prima dată în anii 1990 referindu-se la scurgerea de capital. De atunci, termenul a evoluat pentru a cuprinde o gamă diversă de activități și comportamente care, în mod inerent, sunt complexe și multilaterale.⁸ Termenul IFF este utilizat în general pentru a se referi la circulația transfrontalieră a activelor asociate cu activități ilegale sau, mai explicit, a banilor sau a altor active care au fost dobândite prin mijloace ilicite.⁹

Aceste active pot fi generate de activități precum corupția, comerțul ilicit sau alte infracțiuni grave, inclusiv, dar fără a se limita la, traficul de persoane și de droguri, contrabanda, contrafacerea, racketul și finanțarea terorismului.¹⁰ Pierderea de capital din cauza corupției și a activităților ilegale are implicații catastrofale pentru dezvoltare și pentru nevoile de bază ale societății și produce un deficit de încredere tot mai mare între oameni și instituțiile politice, precum și de încredere în statul de drept.

Astfel de fonduri furate duc la degradarea infrastructurii publice și a mecanismelor dedicate sănătății și educației de bază – ceea ce înseamnă mai puține clinici, spitale, școli și mai puțini profesori, asistente medicale și medici, printre altele.¹¹

Activele dobândite ilegal sunt supuse, deseori, unui proces complex de transferuri prin intermediul instituțiilor financiare, atât în interiorul, cât și în afara frontierelor naționale, într-un efort de a le face dificil de urmărit și de recuperat. Majoritatea țărilor nu dispun de capacitatea operațională sau de resursele umane necesare pentru a urmări și recupera în mod eficient astfel de active. În plus, puțini procurori din majoritatea țărilor au pregătirea financiară și criminalistică necesară pentru a recupera activele dobândite ilegal, iar birourile responsabile cu aplicarea legii au alocat, de obicei, prea puține resurse pentru consolidarea capacităților de urmărire a activelor. În schimb, acestea au continuat să funcționeze în cadrul paradigmei tradiționale care se concentrează exclusiv pe stabilirea vinovăției persoanelor implicate în activități infracționale.

Mecanismele juridice puternice și bugetarea adecvată ce permit anchetatorilor și procurorilor (adesea cu sprijinul analiștilor financiari criminaliști) să urmărească, să sechestreze, să confişte și să recupereze activele pot influența dramatic capacitatea unei țări de a combate criminalitatea organizată și fluxurile financiare ilicite. În cazurile care implică fluxul transfrontalier de active dobândite ilegal, diferențele dintre standardele probatorii și procedurale stabilite de jurisdicțiile străine pot crea obstacole suplimentare – o dovadă acceptată în țara X poate să nu fie acceptată în țara Y.

Un sondaj realizat de Organizația pentru cooperare și dezvoltare economică (OECD) între 2010 și 2012 cu privire la activele înghețate și restituite a arătat că aproximativ 1,4 miliarde USD de active asociate actelor de corupție au fost înghețate, în timp ce mai puțin de 11 % din această sumă (doar 147 de milioane USD) au fost returnate efectiv în țările lor de origine.¹² Ca răspuns la astfel de sume recuperate reduse, multe țări au adoptat mecanisme juridice pentru a ajuta personalul responsabil cu aplicarea legii și procurorii să fie mai eficienți în sechestrarea și confiscarea activelor dobândite ilegal și în abordarea FFI, atât la nivel național, cât și la nivel transfrontalier.

1.2. Procesul de recuperare a activelor

Studiile efectuate cu privire la recuperarea activelor arată că personalul responsabil cu aplicarea legii (inclusiv procurorii) și sistemele judiciare aplică o varietate de mecanisme în vederea înghețării, confiscării și returnării activelor dobândite ilegal. Aceste mecanisme depășesc conceptul tradițional de a se baza exclusiv (și de a aștepta) condamnările penale pentru recuperarea activelor. Țările au instituit mecanisme accelerate de sechestrare și confiscare a activelor dobândite ilegal, cum ar fi confiscarea civilă, acordurile de recunoaștere a vinovăției (reconcilierea sau soluționarea negociată a cauzelor penale), confiscarea extinsă și confiscarea pe baza valorii, precum și competențe extinse ale autorităților fiscale și vamale. Deși procesul juridic subiacent variază de la caz la caz (și de la jurisdicție la jurisdicție), ciclul de viață al recuperării activelor furate rămâne aproape același.

Utilizarea funcționarilor și a analiștilor pentru strângerea informațiilor este adesea primul pas pentru recuperarea activelor furate. În această fază, funcționarii colectează dovezi, analizează piste și urmăresc fluxul de bani și de proprietăți suspectate a fi produsul unei activități ilicite. Acest lucru poate implica revizuirea Bazelor de date cu informații din surse deschise (OSINT) și guvernamentale, cum ar fi registrele vehiculelor, registrele funciare, informațiile bancare, bazele de date fiscale și vamale gestionate de entitățile guvernamentale relevante.

Tehnicile speciale de investigare pot fi, de asemenea, utilizate, în funcție de necesități și de resursele disponibile (chiar dacă acestea sunt limitate). Pentru implementarea acestor tehnici, adesea, este necesară autorizarea fie din partea unui procuror sau a unui judecător de rang înalt, fie din partea ambilor, în funcție de nivelul de intruziune (de exemplu, supravegherea electronică, ordinele de percheziție și sechestru, ordinele de monitorizare a conturilor bancare etc.).

În timp ce funcționarii investighează cazuri care ar putea avea legătură cu activele dobândite ilegal, poate fi necesară asigurarea acestor active pentru a preveni sau a atenua circularea, distrugerea sau dispariția acestora. Având în vedere acest lucru, pot fi puse în aplicare ordine de înghețare sau de punere sub sechestru a unor astfel de active.

Având în vedere natura IFF-urilor și a altor active dobândite ilegal, precum și tacticile comune utilizate de întreprinderile infracționale pentru a ascunde active în jurisdicții străine, cooperarea internațională (de exemplu, obținerea unui ordin de înghețare sau confiscare a unor astfel de active în jurisdicția străină respectivă) prin intermediul Asistenței judiciare reciproce (MLA) este esențială. În ciuda acestui fapt, aceasta rămâne insuficient utilizată în procesul de recuperare a activelor. În unele cazuri, au fost înființate grupuri operative transfrontaliere care s-au dovedit a fi extrem de productive în capturarea și partajarea între țări a unor cantități semnificative de active dobândite ilegal.

Cooperarea internațională suplimentară, cum ar fi necesitatea de a strânge dovezi cu privire la persoanele suspectate de spălare a banilor sau alte IFF-uri, poate fi, de asemenea, necesară înainte de punerea sub sechestru a activelor. Acoperirea extinsă a rețelelor personale și infracționale poate duce la identificarea unor active suplimentare, inclusiv a celor deținute de entități precum societățile fictive. În acest context, utilizarea

rețelelor formale transfrontaliere existente, cum ar fi Grupul Egmont pentru unitățile de informații financiare, sau a rețelelor informale, cum ar fi Rețeaua Camden inter-agenții de recuperare a creanțelor (CARIN), s-a dovedit a fi de neprețuit pentru facilitarea cooperării transfrontaliere.

2.

**Convenția Organizației Națiunilor Unite împotriva corupției și Convenția Organizației Națiunilor Unite împotriva criminalității transnaționale organizate:
prevederi referitoare la recuperarea activelor**

Instituirea unei game diverse de mecanisme juridice pentru urmărirea infractorilor și recuperarea activelor dobândite în mod ilicit este esențială pentru combaterea atât a corupției, cât și a criminalității organizate. Astfel de măsuri nu numai că elimină motivațiile financiare care stau la baza comportamentului infracțional, ci și îi privează pe infractori de profiturile obținute în mod ilicit. Convenția Organizației Națiunilor Unite împotriva corupției (UNCAC) a introdus un cadru larg de măsuri pe care statele ar trebui sau, în unele cazuri, trebuie să le pună în aplicare pentru a recupera activele asociate actelor de corupție.

Principalele prevederi, legate de recuperarea activelor dobândite ilegal în cadrul UNCAC, se regăsesc în articolele 51-59. Acestea includ, de exemplu, obligația de a identifica beneficiarii reali ai activelor dobândite ilicit (articolul 52 alin. 1),¹³ obligația de a institui un sistem eficace de dezvăluire a informațiilor financiare pentru funcționarii publici (articolul 52 alin. (5)),¹⁴ obligația de a recunoaște și de a pune în aplicare hotărârile de confiscare emise în jurisdicții străine, inclusiv, atunci când este posibil, hotărârile de confiscare care nu se bazează pe o condamnare penală (articolul 54 alin. (1) literele (a) și (c)),¹⁵ și (desigur) obligația de a restitui orice bunuri confiscate în jurisdicția victimei (articolul 57).¹⁶ Cu toate acestea, UNCAC nu interzice ca două state să încheie acorduri, de la caz la caz, pentru a partaja (acolo unde este util) unele dintre active, ca mijloc de promovare și stimulare a cooperării transfrontaliere (articolul 57, alin. (5)).¹⁷

În mod similar, articolul 12 din Convenția Organizației Națiunilor Unite împotriva criminalității transnaționale organizate (UNTOC) subliniază că:

Statele părți adoptă, în cea mai mare măsură posibilă în cadrul sistemelor lor juridice interne, măsurile necesare pentru a permite confiscarea: a) produselor infracțiunii provenite din infracțiunile prevăzute de prezenta convenție sau a bunurilor a căror valoare corespunde celei a acestor produse; b) bunurile, echipamentele sau alte instrumente utilizate sau destinate utilizării în infracțiunile prevăzute de prezenta convenție. (Alin. 1)

Alineatele 2 și 5 ale articolului 12 impun, de asemenea, statelor să adopte măsuri asemănătoare pentru înghețarea și sechestrarea activelor dobândite ilegal, precum și a oricăror venituri obținute din acestea.

Poate printre cele mai importante prevederi ale articolului 12, în ceea ce privește recuperarea activelor în această perioadă, se găsește la alineatul 7:

Statele părți pot lua în considerare posibilitatea de a cere autorului infracțiunii să demonstreze proveniența legală a pretinsului produs al infracțiunii sau a altor bunuri susceptibile de confiscare, în măsura în care această cerință este conformă cu principiile dreptului lor intern și cu natura procedurilor judiciare și de altă natură.

Această prevedere, insuficient utilizată în mod semnificativ de multe state, nu impune neapărat statelor să inverseze sarcina probei în cazurile de confiscări care nu se bazează pe confiscare. Statele pot, și ar trebui să solicite în continuare procurorilor (fie în cadrul procedurilor penale, cât și a celor civile) să îndeplinească o sarcină minimă, demonstrând că orice bunuri supuse sechestrului și confiscării sunt mult mai probabil asociate unei forme de criminalitate. Acest standard este comun în majoritatea jurisdicțiilor care au adoptat proceduri civile de confiscare. Odată ce această sarcină este îndeplinită, sarcina se transferă asupra oricărei persoane care dorește să pretindă titlul de proprietate asupra proprietății în cauză, solicitându-i să demonstreze că a dobândit bunurile în mod legal și cu bună-credință.

Este important de menționat că alineatul (7) al articolului 12 nu obligă statele să solicite persoanelor fizice dovedirea provenienței legale a activelor lor în cadrul procedurilor penale. După cum s-a evidențiat în mai multe jurisdicții din întreaga lume, cerința ca persoanele fizice să demonstreze proveniența legală a activelor lor (odată ce statul și-a îndeplinit sarcina probei) se poate face, de asemenea, în cadrul procedurilor civile, complet independent de orice procedură penală.

În plus, articolul 12, alineatul 8 din UNTOC subliniază statelor că nicio dispoziție din legislația națională nu ar trebui să interzică terților care au dobândit astfel de bunuri să demonstreze instanței că au făcut acest lucru cu bună-credință, caz în care activele lor nu ar fi supuse confiscării. Aceasta poate include, de exemplu, o persoană care plătește valoarea justă de piață pentru un vehicul sau un bun imobil de la un traficant de droguri, fără a avea niciun motiv să suspecteze că vânzătorul a fost implicat în traficul de droguri. Desigur, o astfel de „bună-credință” ar fi și ar trebui să fie pusă sub semnul întrebării dacă

persoana fizică nu a plătit valoarea justă de piață sau altfel ar fi știut în mod rezonabil că vânzătorul a fost implicat în activități infracționale.

În ciuda acestui context destul de solid de recuperare a activelor, practica actuală rămâne complexă și evazivă și nu este încă o practică standard în majoritatea țărilor. Această complexitate provine adesea din lipsa coordonării și cooperării interinstituționale. În unele jurisdicții, poliția poate fi reticentă în a împărți meritul cu procurorii, băncile (temându-se de pierderea clienților valoroși) se pot opune cooperării cu poliția sau cu procurorii, iar judecătorii ar putea să nu fie dispuși să ordone băncilor să dezvăluie situațiile financiare ale persoanelor suspectate de spălare de bani. În plus, este posibil ca informațiile furnizate de unitățile de informații financiare (entități care primesc rapoarte privind tranzacții financiare suspecte) să nu fie într-un format util (acționabil) pentru poliție sau procurori. În unele jurisdicții, „războaiele de teren” instituționale pot împiedica înființarea unor grupuri operative interinstituționale pentru a aborda cazurile majore de corupție sau crimă organizată. În afară de aceste aspecte, legislațiile naționale pot duce la suprapunerea mandatelor în ceea ce privește înghețarea, sechestrarea și confiscarea activelor dobândite ilegal, precum și gestionarea acestora atunci când sunt puse sub sechestru sau confiscate.

Desigur, unele dintre problemele menționate mai sus sunt complicate și mai mult de către lipsa unei formări adecvate pentru cei însărcinați cu încercarea de a sechestra și confisca în mod eficace și eficient activele dobândite ilegal, atât la nivel național, cât și la nivel transfrontalier. Multe parchete și oficii de poliție, adesea axate exclusiv pe persoanele suspectate de criminalitate, pur și simplu nu dispun de expertiza tehnică necesară pentru a urmări și prinde activele dobândite ilegal. Această deficiență este coroborată cu lipsa unei prioritizări instituționale descendente pentru dobândirea și utilizarea unei astfel de expertize tehnice.

În cele din urmă, în timp ce modalitățile moderne pot fi disponibile funcționarilor din fiecare țară, legiuitorii (și personalul acestora) trebuie să înțeleagă încă valoarea și necesitatea anumitor mecanisme juridice (de exemplu, confiscarea civilă) pentru a permite instituțiilor precum poliția, procurorii și judecătorii să își desfășoare activitatea cu o mai mare eficiență.¹⁸

Partajarea activelor

Articolul 14 din UNTOC lasă spațiu și o atenție specială încheierii de acorduri pentru partajarea activelor de la caz la caz sau în mod regulat, ceea ce poate contribui la facilitarea cooperării internaționale (în special atunci când confiscarea are loc în cadrul unor operațiuni coordonate responsabile de aplicarea legii).¹⁹ Partajarea activelor recuperate poate avea loc, de asemenea, la nivel național. De exemplu, în Regatul Unit (RU), activele sunt împărțite între autoritățile care au contribuit la recuperarea lor, în timp ce în Italia acestea sunt adesea încredințate ONG-urilor pentru proiecte de reutilizare socială.

Recomandările Grupului de Acțiune Financiară Internațională (FATF)20

Recomandările FATF 40 servesc drept instrument esențial în lupta globală împotriva corupției și a spălării banilor, oferind un cadru cuprinzător pe care țările să îl pună în aplicare în sânul diverselor sisteme juridice și operaționale.

Recomandarea 4:

Țările ar trebui să ia în considerare adoptarea unor măsuri care să permită confiscarea acestor produse sau instrumente fără a fi necesară o condamnare penală (confiscarea care nu se bazează pe o sentință de condamnare) sau care să impună autorului infracțiunii să demonstreze originea legală a bunurilor presupuse a fi pasibile de confiscare, în măsura în care o astfel de cerință este conformă cu principiile dreptului lor intern.

Recomandarea 38:

Țările ar trebui să se asigure că au autoritatea de a lua măsuri rapide ca răspuns la cererile țărilor străine de identificare, înghețare, sechestrare și confiscare [a activelor dobândite ilicit]. Această autoritate ar trebui să includă posibilitatea de a răspunde cererilor formulate pe baza procedurilor de confiscare care nu se bazează pe o sentință de condamnare și a măsurilor provizorii conexe, cu excepția cazului în care acest lucru este incompatibil cu principiile fundamentale ale dreptului lor intern.

Interpretarea recomandării 38:

În contextul cererilor de cooperare bazate pe proceduri de confiscare care nu se bazează pe o sentință de condamnare, este posibil ca țările să nu dețină neapărat autoritatea de a acționa pe baza tuturor acestor cereri, dar ar trebui să aibă capacitatea de a face acest lucru, cel puțin în situațiile în care autorul *infracțiunii* nu este disponibil din motive precum decesul, fuga, absența sau atunci când identitatea autorului *infracțiunii* este necunoscută.

3.

**Mecanisme de
confiscare
accelerate**

3.1. Confiscarea in rem (Confiscarea civilă) – Tendința globală

În contextul confiscării activelor, există mai multe modalități utilizate la nivel internațional în mod predominant: confiscarea penală și confiscarea civilă sau administrativă. Odată ce au fost colectate suficiente probe, sunt inițiate proceduri judiciare, cel mai adesea sub forma unei cauze penale. Practicile tradiționale includ, de obicei, inițierea unui caz penal împotriva unei anumite persoane, însoțită de un ordin, deși acest lucru este mult prea rar, emis de un judecător al instanței penale pentru înghețarea sau confiscarea activelor acelei persoane. Deși există mai multe modalități în sfera justiției penale pentru a accelera sechestrarea și confiscarea activelor, inclusiv, de exemplu, recurgerea la acorduri de recunoaștere a vinovăției sau la reconciliere, pot fi utilizate modalități suplimentare (deși nu neapărat la fel de rapide) în acest domeniu pentru a extinde cel puțin competențele procurorilor și ale instanțelor de a pune sub sechestru și confiscarea activelor celor implicați în infracțiuni. Acestea pot include utilizarea „confiscării extinse” și a „confiscării pe baza valorii”, discutate mai târziu în acest raport.

Cu toate acestea, cu o frecvență din ce în ce mai mare, jurisdicțiile adoptă și desfășoară proceduri in rem, în care activele sunt considerate a fi „pârâtul” (și oricine ar putea pretinde în mod rezonabil dreptul de proprietate asupra unor astfel de active - de exemplu, titularul înregistrării - este notificat cu privire la procedură). În astfel de proceduri, instanța nu are competența de a condamna o persoană pentru o infracțiune sau de a priva pe cineva de libertate. Se dispune înghețarea sau punerea sub sechestru a activelor, iar singurul aspect care trebuie stabilit este dacă activele în cauză sunt legate de activități infracționale. Este adevărat că procedurile in rem nu depind de existența niciunei cauze penale paralele sau anterioare.

Formele de recuperare a activelor menționate mai sus au aceleași obiective și motive: confiscarea activelor de origine ilicită de către stat și privarea infractorilor de profiturile obținute prin comportament infracțional. În teorie, acest lucru descurajează infractorii în a da curs unui comportament infracțional, și contribuie la despăgubirea victimelor, indiferent dacă sunt persoane fizice sau statul. Diferența fundamentală dintre confiscarea penală și confiscarea *in rem* sau civilă constă în procedura (și adesea rapiditatea) prin care sunt confiscate bunurile. Metodele de confiscare penală necesită un proces penal și o condamnare, care durează adesea ani de zile pentru a se încheia, în

timp ce procedurile civile de confiscare conduc frecvent la o decizie în termen de mai puțin de un an cu privire la confiscarea permanentă a activelor.

În procedurile de confiscare *in rem* sau civile, statului îi revine în continuare sarcina de a furniza probe, dar deseori la un standard mai scăzut; în multe jurisdicții de drept comun, adesea standardul este următorul: “este mult mai probabil decât improbabil” ca activele să fie legate de o anumită formă de criminalitate, în esență fiind vorba de un echilibru al probabilităților.²¹

Confiscarea civilă

Caracteristici

- Cere judecarea persoanei.
- Confiscarea se dispune numai dacă persoana este condamnată pentru săvârșirea unei infracțiuni.
- Standard înalt de dovezi, justificat în cazul în care există determinarea vinovăției penale a unei persoane și există posibilitatea de a priva o astfel de persoană de libertate, dar justificat în mod inutil atunci când se stabilește legătura dintre bunuri și criminalitate.
- Adesea durează mai mulți ani pentru a obține un ordin de confiscare.

Confiscarea civilă

Caracteristici

- Se judecă doar legătura dintre bunuri și o anumită formă de criminalitate.
- Nu necesită (și nici nu permite) judecarea vinovăției penale a deținătorului/proprietarului bunului.
- Standard mai scăzut de dovezi, adesea “echilibrul probabilităților” – Este mult mai probabil ca aceste active să fie legate de o formă de criminalitate?
- Adesea durează mai puțin de doi ani și, în majoritatea jurisdicțiilor, mai puțin de un an pentru a obține ordinul de confiscare.

Deoarece o instanță nu are autoritatea, în cauzele civile de confiscare, de a condamna pe cineva pentru o infracțiune sau de a priva pe cineva de libertate, există motive întemeiate pentru a permite această sarcină redusă a probei atunci când se ia pur și simplu o hotărâre cu privire la originea probabilă a anumitor active.²²

Confiscarea civilă oferă, de asemenea, procurorilor posibilitatea de a recurge la o procedură civilă separată în cazul în care pot exista alte motive tehnice sau procedurale care împiedică avansarea unei cauze penale. Aceasta poate include, de exemplu, decesul pârâtului, fuga sa din jurisdicție, refuzul său de a participa la astfel de proceduri sau, astfel cum se subliniază la articolul 54 alin. (1) litera (c) din UNCAC, „alte cazuri corespunzătoare”. Astfel de cazuri pot include, de exemplu, situația când un pârât poate deține o influență politică semnificativă, împiedicând sau considerând nerealistă o anchetă penală, sau în cazul în care proprietarul activelor poate fi necunoscut (de exemplu, un curier poate fi prins transportând bunuri suspecte, iar proprietarul nu poate fi identificat).²³

Pot apărea situații în care pârâtul poate fi considerat „imun” cu privire la urmărirea penală. Cu toate acestea, imunitatea de urmărire penală nu ar trebui să împiedice o acțiune împotriva activelor dobândite ilegal. În această privință, UNCAC sugerează ca statele părți să găsească „echilibrul corespunzător între orice imunități sau privilegii jurisdicționale acordate funcționarilor săi publici pentru îndeplinirea funcțiilor lor și posibilitatea, atunci când este necesar, de a investiga, urmări penal și judeca în mod eficient infracțiunile stabilite în conformitate cu prezenta convenție.”²⁴

Confiscarea civilă sau instrumentele de confiscare se pot aplica în aceste scenarii deoarece acestea reprezintă o acțiune „in rem” împotriva bunurilor dobândite ilicit, nu a persoanei, și/iar o condamnare penală nu este probabilă sau posibilă.

Cu toate acestea, este important de remarcat faptul că existența cadrelor juridice in rem privind confiscarea civilă nu trebuie să depindă de circumstanțele enumerate mai sus. Procedurile in rem sunt utile în cazul în care un autor a fost achitat de infracțiunea subiacentă din cauza neîndeplinirii pragului probatoriu – de exemplu, în unele jurisdicții de drept comun care solicită probe „dincolo de orice îndoială rezonabilă”. Deși este posibil să nu existe probe suficiente pentru a obține o condamnare penală, pot exista suficiente probe, utilizând standardul probei privind balanța probabilităților, pentru a demonstra că activele au fost dobândite ca urmare a activității infracționale. Acest lucru permite instanțelor să separe judecarea persoanei de judecarea bunurilor, cu o sarcină

mai redusă a probei necesară pentru judecarea acestora din urmă, și totuși, așa cum ar trebui să dicteze justiția și imperativele morale, să recupereze activele legate de criminalitate.

În multe jurisdicții, procedurile in rem reduc timpul necesar pentru a lua o decizie privind confiscarea activelor de la o perioadă de ani de zile (așa cum se observă în cauzele penale tipice) la o perioadă de câteva luni de zile. Acest lucru sporește încrederea publicului în eficiența sistemului de justiție, în special în ceea ce privește recuperarea activelor, și oferă o mai mare oportunitate de a demonstra că activele recuperate sunt direcționate către nevoile de dezvoltare cu prioritate ridicată, demonstrând astfel modul în care sistemul judiciar aduce beneficii cetățenilor.

În pofida valorii unor astfel de proceduri in rem accelerate, procurorii se pot confrunta în continuare cu provocări în ceea ce privește stabilirea unei legături suficiente între active și originea lor infracțională. În majoritatea jurisdicțiilor, sarcina probei rămâne în sarcina statului (procurorii) pentru a demonstra această legătură.

În plus, specificitatea a ceea ce trebuie dovedit variază. Jurisdicțiile care dispun o legătură directă între bunuri și o anumită infracțiune la o anumită dată au anulat adesea procedurile in rem. Acest lucru se datorează faptului că multe anchete nu pot descoperi întotdeauna o astfel de legătură directă între bunurile dobândite ca urmare a unei anumite infracțiuni la o anumită dată.

Pe de altă parte, alte jurisdicții au adoptat o abordare mai adecvată, solicitând statului să demonstreze că activele sunt legate de criminalitate în general. Acest lucru poate fi însoțit de dovezi care arată că persoana care deține activele nu are nicio altă sursă cunoscută de venit. O astfel de abordare asigură un echilibru adecvat, în special în cazurile în care hotărârea nu implică vinovăția penală a niciunei persoane implicate.

În multe cazuri, activele dobândite ilegal sunt deținute sau transferate unor terți complici sau nebănuitori (de exemplu, societăți fictive, parteneri romantici, membri ai familiei sau alți prieteni), ceea ce face mai dificilă inițierea unei cauze penale împotriva unor astfel de persoane sau entități juridice (care pot avea, în cel mai bun caz, doar o implicare periferică în actul infracțional inițial). Aceste scenarii, în practică, descurajează procurorii să inițieze o cauză penală și, prin urmare, are ca rezultat un câștig necuvenit pentru cei care dețin

astfel de bunuri. Cu ajutorul procedurilor în rem sau civile de confiscare a bunurilor în sine, procurorii pot depăși situațiile menționate mai sus.

În plus, în majoritatea jurisdicțiilor, dispozițiile legale tradiționale permit încă transferul activelor dobândite ilegal către moștenitori la decesul titularului. Deși acest lucru poate fi un câștig neașteptat pentru moștenitori, el contravine principiului imperativ conform căruia nimeni nu ar trebui să beneficieze de pe urma activității infracționale.

Confiscarea civilă în Peru

Conceptul juridic de “Extinción de Dominio”²⁵

În august 2018, Peru a introdus o legislație pentru a stabili o nouă formă de confiscare civilă a aparatului său juridic. Cunoscut sub numele de extinción de dominio (tradus aproximativ prin „stingerea posesiei”), acest mecanism juridic permite instanțelor peruane să emită ordine pentru recuperarea bunurilor în cazurile în care proprietarul bunurilor nu poate fi condamnat pentru o anumită infracțiune.²⁶ Instanțele peruane pot aplica confiscarea civilă numai atunci când o condamnare penală nu este posibilă, ceea ce face ca abordarea să fie mai focalizată în comparație cu alte mecanisme.²⁷ Punerea în aplicare a extinción de dominio în Peru a condus la înființarea unui parchet specializat, a unor instanțe și a unor judecători responsabili cu tratarea unor astfel de cazuri.²⁸

Cazul lui Moshe Rothschild

Activele implicate în acest caz au provenit din contracte de cumpărare de aeronave MiG-29 și Sukhoi Su-25 supraevaluate în timpul guvernului Alberto Fujimori. Beneficiarul efectiv al contului bancar a fost identificat ca fiind omul de afaceri germano-israelian Moshe Rothschild, care fugise în Israel să se sustragă jurisdicției și urmării penale peruane. Israelul nu l-a extrădat pe Rothschild, și, prin urmare, autoritățile peruane nu au putut continua cu un caz penal împotriva lui. Utilizând legea privind extinción de dominio (confiscarea civilă), o instanță a stabilit că Rothschild a fost implicat în primirea de comisioane din contracte corupte de vânzare de arme între Belarus și Peru, având ca rezultat emiterea unui ordin de confiscare. În cele din urmă, guvernul din Peru a confiscat cu succes active evaluate la aproximativ 8.5 milioane USD.²⁹

Observații generale privind utilizarea confiscării civile de către Peru

Legea confiscării civile din Peru, parțial modelată după o lege columbiană asemănătoare, a fost reprodusă în mai multe țări din America Latină, ducând la numeroase recuperări de active reușite, evaluate la sute de milioane de dolari americani în întreaga regiune. Numai în Peru, între 2019 și 2021, active în valoare de peste 25 de milioane USD au fost recuperate prin legea națională privind confiscarea civilă.³⁰ Legea permite procurorilor să recupereze activele chiar dacă presupusul autor moare înainte de a fi condamnat sau fuge într-o altă jurisdicție și permite procurorilor să recupereze bunurile dobândite ilegal, indiferent de cine le deține.

În contextul recuperării actuale a activelor, o deficiență semnificativă, expusă de scenarii precum fuga în jurisdicții străine, este reticența multor state de a recunoaște ordinele civile de confiscare emise de instanțele din alte state, astfel cum sunt mandatate de UNCAC și UNTOC. Acest eșec împiedică grav cooperarea transfrontalieră în domeniul recuperării activelor și permite activelor dobândite ilegal să continue să circule fără a se teme de eventuale consecințe în statele în care infractorii au fugit. Din păcate, în ciuda unor eforturi depuse în cadrul Comisiei Europene, multe state ale Uniunii Europene (UE) sunt încă în urmă atât în ceea ce privește adoptarea legilor civile privind confiscarea, cât și recunoașterea hotărârilor judecătorești străine în vederea confiscării civile.³¹ În același fel, alte regiuni, cum ar fi Orientul Mijlociu și Africa de Nord, nu au adoptat încă legi civile privind confiscarea, deși unele țări, cum ar fi Tunisia, au pregătit proiecte de lege în acest sens.

Irlanda – un model de confiscare civilă în Europa

Irlanda reprezintă o excepție pozitivă în cadrul Uniunii Europene, fiind lider la nivel mondial în ceea ce privește procedurile civile de confiscare, precum și alte forme de mecanisme accelerate de confiscare, de exemplu cu ajutorul autorităților fiscale și de protecție socială abilitate. Confiscarea civilă în Irlanda a marcat o tranziție de la un model de confiscare oarecum „reactiv” la o strategie mai „proactivă” de control al criminalității, ca răspuns la crima organizată.³²

Prin Legea privind produsele provenite din săvârșirea de infracțiuni (adoptată în 1995 și modificată în 2005), Irlanda a definit produsele infracțiunii ca fiind orice bunuri obținute ca urmare sau în legătură cu un comportament infracțional, inclusiv bunurile străine și produsele provenite din săvârșirea de infracțiuni comise în străinătate, aplicând retroactiv aceste definiții.

În procedurile civile de confiscare, Irlanda acceptă probe bazate pe mărturii indirecte, cum ar fi sesizările penale ale cetățenilor în cauză sau ale informatorilor confidențiali, permițând colectarea de informații valoroase, în special atunci când martorii ar putea fi intimidați și ar ezita să depună mărturie oficială.

Irlanda a creat Biroul privind activele provenite din săvârșirea de infracțiuni (CAB) în 1996,³³ o entitate independentă de poliție irlandeză. CAB a fost înființată pentru a se asigura că persoanele fizice nu beneficiază de niciun fel de active provenite din activități infracționale, concentrându-se exclusiv asupra activelor. Acest lucru, în sine, ar trebui să reprezinte un model valoros de urmat pentru alte țări. Investită cu autoritatea de a lua toate măsurile necesare pentru confiscarea și sechestrarea bunurilor obținute prin mijloace infracționale, CAB colaborează cu funcționari detașați din cadrul poliției naționale și al altor entități pentru a se asigura că își îndeplinește misiunea principală de urmărire, sechestrare și confiscare a bunurilor dobândite ilicit. Un factor-cheie care contribuie la succesul CAB este accesul intern la mai multe baze de date ale agențiilor, inclusiv la cele ale Serviciului fiscal și ale autorității de asistență socială. Schimbul de informații este reciproc. De exemplu, Autoritatea fiscală furnizează acestei entități informații cu privire la veniturile declarate, în timp ce CAB îi transmite informațiile relevante pe care le obține în cadrul investigațiilor sale, pentru a contribui la eforturile de asigurare a respectării legislației fiscale. Există o cooperare similară între CAB și autoritatea de protecție socială, care îi permite acesteia din urmă să combată fraudă în materie de asistență socială.³⁴ Majoritatea personalului care lucrează pentru sau în colaborare cu CAB operează în conformitate cu reguli stricte de anonimat din motive de securitate.

La identificarea bunurilor care ar putea fi asociate activităților infracționale, inclusiv fraudei, un ofițer CAB depune o cerere la instanță (fără să înceapă o procedură penală) pentru a obține un ordin de interdicere a înstrăinării activelor în cauză. Funcționarul Biroului trebuie să stabilească, pe baza unui standard civil de probă (punerea în balanță a probabilităților, și anume că este mult mai probabil decât improbabil), dacă bunurile constituie produse provenite din săvârșirea de infracțiuni, fie direct, fie indirect, fără a fi necesar să demonstreze o legătură directă cu o infracțiune principală. Desigur, proprietarul bunurilor își păstrează dreptul de a prezenta dovezi contrare, împreună cu

orice altă persoană care pretinde, de exemplu, dreptul de proprietate sau titlu parțial asupra proprietății. Cu toate acestea, atunci când calea de atac nu are succes, instanța va proceda la emiterea unui ordin de confiscare, adesea emițând și ordine de divulgare a oricăror alte active aflate sub controlul persoanei. Ultimul pas este de a efectua confiscarea și de a transfera activele către stat. În 2021, ministrul justiției din Irlanda a înființat Fondul comunitar de inovare în domeniul siguranței, care este destinat să utilizeze produsele provenite din săvârșirea de infracțiuni identificate de CAB pentru a finanța noi proiecte inovatoare de sprijinire a siguranței comunității, în efortul de a demonstra că există o legătură directă între activitățile de aplicare a legii și îmbunătățirea siguranței comunității.³⁵

Succesele mecanismului au fost semnificative: între 1996 și 2020, CAB a recuperat aproximativ 199 de milioane EUR, din care 161 de milioane EUR derivau din impozite neplătite, 32 de milioane EUR au fost produse provenite din săvârșirea de infracțiuni, iar alte 5 milioane EUR au fost recuperate de la cei care abuzează de sistemul național de protecție socială.³⁶

Columbia: Prima țară din America Latină care introduce confiscarea care nu se bazează pe o sentință de condamnare

Legea columbiană privind extinción de dominio, care este precursorul unei legi asemănătoare în Peru, a fost introdusă pentru prima dată în 1996 (legea 333/1996), în urma decesului lui Pablo Escobar. De atunci a fost supusă mai multor revizuirii. Este considerată pe scară largă drept „cea mai puternică armă a guvernului columbian împotriva corupției și a crimei organizate”,³⁷ întrucât permite statului să confişte produsele infracțiunii, chiar și după decesul autorului infracțiunii, pe baza discrepanței nejustificate dintre averea reală a unei persoane și veniturile declarate ale acesteia. S-a afirmat că “Columbia are un cadru de reglementare care depășește cu mult standardele din acest domeniu și este probabil unul dintre cele mai avansate din regiune în ceea ce privește confiscarea care nu se bazează pe o sentință de condamnare.”³⁸ De exemplu, atunci când se achiziționează bunuri imobiliare, se recomandă revizuirea titlurilor de proprietate asupra proprietății pe o perioadă de cel puțin 20 de ani înainte de proprietarul actual, pentru a verifica istoricul legitim al proprietății.³⁹

După ce s-a confruntat cu critici, în special din partea avocaților drepturilor omului, Curtea Constituțională a Columbiei a pronunțat o decizie cu privire la competențele speciale ale

Parchetului General, afirmând că cadrul juridic al extinción de dominio este o acțiune complet autonomă, independentă de sistemul penal de justiție. În 2014, extinción de dominio a fost modificată (legea 1708)⁴⁰ pentru a reduce și mai mult durata procedurii acesteia (care anterior era în medie de cinci ani)⁴¹ și a consolida protecția drepturilor terților beneficiari nevinovați (care, de exemplu, este posibil să nu fi avut cunoștință de originea ilicită a activelor în cauză). Extinción de dominio continuă să funcționeze în mod autonom și independent de orice alte proceduri civile, penale sau administrative. Aceasta are un caracter in rem și permite, printre altele, confiscarea instrumentelor infracționale și a bunurilor dobândite legal de valoare echivalentă (în cazul în care activele dobândite ilegal nu pot fi localizate). Structura din Columbia a permis, de asemenea, introducerea de noi procurori, judecători și instanțe specializate, raționalizând și mai mult eficiența cadrului juridic.⁴²

Activele recuperate în temeiul extinción de dominio sunt transferate către Fondul de reabilitare, inversiune socială și luptă împotriva criminalității organizate (FRISCO) prin intermediul Sociedad de Activos Especiales (SAE),⁴³ care le alocă după cum urmează: 25% pentru ramura judiciară, 25% pentru Parchetul General și 50% pentru Guvern.⁴⁴ În perioada 2014-2017, FRISCO a gestionat bunuri sechestrate și confiscate evaluate la peste 1.5 miliarde USD,⁴⁵ în timp ce valoarea activelor confiscate și deținute de SAE până în 2022 a fost estimată la peste 5,6 miliarde USD.⁴⁶

Acest sistem a privat efectiv mulți infractori de propriile active dobândite ilegal și, în același timp, a finanțat activitatea sistemului de justiție, precum și sute de nevoi sociale și conexe în întreaga țară. Este, de asemenea, principalul motiv pentru care sistemul a fost copiat în cea mai mare parte a Americii Latine.

3.2. Confiscarea administrativă

Confiscarea produselor provenite din săvârșirea de infracțiuni (precum și a instrumentelor utilizate pentru comiterea unor astfel de infracțiuni) poate fi realizată printr-o varietate de alte mecanisme juridice, precum și prin diferite agenții – a se vedea, de exemplu, discuția de mai sus privind coordonarea Irlandei cu autoritățile sale fiscale și de protecție socială. Spre deosebire de mecanismele de confiscare penală sau civilă (in rem), care necesită, de obicei, o hotărâre judecătorească, confiscarea administrativă este de cele mai multe ori un mecanism diferit de cel penal, utilizat pentru sechestrarea bunurilor în urma „comiterii unei infracțiuni sau a unei violări care nu îndeplinește criteriile unei infracțiuni.”⁴⁷

Confiscarea administrativă a fost descrisă ca fiind: "... o procedură de confiscare a bunurilor utilizate sau implicate în săvârșirea infracțiunii care au fost confiscate în cursul anchetei; întâlnită cel mai des de personalul responsabil cu aplicarea legislației vamale la frontiere... și se aplică atunci când natura bunului confiscat justifică o abordare administrativă de confiscare (fără un control prealabil din partea instanței).”⁴⁸

Deși confiscarea administrativă este adesea utilizată de autoritățile vamale, aceasta poate fi utilizată și în alte proceduri administrative, de către autoritățile fiscale sau financiare. Acest mecanism se axează pe promovarea utilizării eficiente a resurselor prin facilitarea unei soluționări prompte, reducând în mod direct sarcina nejustificată asupra sistemului judiciar al unei țări. Bunurile care fac obiectul confiscării administrative sunt gestionate direct de către agenția de sechestru, de obicei fără implicare judiciară și fără a necesita o acuzație penală.⁴⁹ Activele care pot face obiectul confiscării administrative includ, dar nu se limitează la, bunuri personale, cum ar fi mărfuri, bagaje, bijuterii, obiecte de artă, mobilier, antichități culturale și numerar nedeclarat care depășește valoarea permisă a fi transportată în temeiul legislației naționale.⁵⁰

Confiscarea administrativă – utilizarea și implementarea de către Statele Unite

Între 2014 și 2018, Departamentul de Securitate Internă al SUA (DHS) a confiscat aproximativ o sumă de 1.8 miliarde USD în numerar, bunuri electronice și vehicule în SUA.⁵¹ Confiscarea administrativă este, de asemenea, puternic sprijinită de grupurile operative de combatere a traficului de droguri și a spălării banilor din cadrul Biroului de imigrări și poliție vamală (ICE), Autorității vamale și de protecție frontalieră (CBP) și al Serviciilor Secrete ale SUA (USSS). În august 2020, autoritățile vamale americane, în cooperare cu alte agenții federale și locale responsabile cu aplicarea legii, au confiscat 27 de milioane USD în valută nedeclarată destinată Insulelor Virgine.⁵² CBP a reușit să confiște valuta în temeiul legilor privind scoaterea ilegală de bani și „nedeclararea”. Având în vedere că activele au depășit pragul de 10,000 USD care necesită declararea la intrarea sau ieșirea din țară, s-a presupus din punct de vedere legal că au legătură cu o activitate infracțională.⁵³

Critici

În Statele Unite, veniturile din bunurile confiscate (de exemplu, numerar confiscat prin confiscarea administrativă) sunt transferate în Fondul de confiscare a activelor, care este utilizat pentru a finanța programe speciale și grupuri de lucru în cadrul mai multor agenții federale responsabile cu aplicarea legii. Cu toate acestea, aplicarea confiscării administrative a devenit un subiect de dispută, anchetele și auditurile interne dezvăluind o punere în aplicare inconsecventă.⁵⁴ Un audit recent din 2020 a analizat toate cazurile de confiscare administrativă efectuate de componentele DHS între 2014 și 2018 și a descoperit cazuri de neconformitate și posibile abuzuri din partea autorităților de sechestru.⁵⁵

Cu toate acestea, trebuie remarcat faptul că există multe cerințe procedurale menite să protejeze persoanele împotriva abuzurilor, evitând în același timp împovărarea instanțelor cu acțiuni judiciare atunci când nicio persoană nu pretinde un titlu de proprietate. Astfel de protecții pornesc de la premiza că confiscarea administrativă trebuie să se bazeze pe o cauză probabilă (care trebuie să fie justificată în mod

corespunzător) și includ, de exemplu, termene stricte și cerințe de notificare menite să protejeze interesele și drepturile deținătorilor de bunuri.⁵⁶

Într-un efort de a continua să ofere protecție împotriva abuzurilor, DHS a dezvoltat politici și proceduri în tot departamentul, care prevăd utilizarea unor notificări și formulare în concordanță cu Legea privind reforma confiscării activelor civile (CAFRA) care îndeplinesc cerințele federale de a scrie în limbaj simplu, precum și interpretarea consecventă privind gestionarea cererilor CAFRA și utilizarea unui Acord de exonerare. Acest acord presupune ca proprietarul bunului să renunțe la dreptul de a intenta un proces împotriva guvernului și să absolve guvernul de orice infracțiune). Până la elaborarea acestui document, DHS nu își publicase încă noile politici.

Codul antimafia în Italia⁵⁷

Începând cu a doua jumătate a secolului 20, crimele comise de către organizațiile mafioate în Italia au reprezentat o provocare semnificativă pentru aplicarea legii locale și de ordine publică. Pentru a combate impactul tot mai mare al activităților organizațiilor mafioate și pentru a descuraja comportamentul infracțional, factorii de decizie politică din Italia au elaborat un cadru juridic complex și solid împotriva mafiei. Acest cod reunește mai multe măsuri preventive privind mecanismele de confiscare, alături de directivele privind eliminarea, gestionarea și repartizarea socială a bunurilor sechestrate sau confiscate în cadrul operațiunilor antimafia.

În domeniul non-penal, sechestrările pot fi dispuse atunci când bunurile în cauză sunt accesibile persoanei suspectate, fie direct, fie indirect, și atunci când averea persoanei suspectate depășește veniturile legitime și declarațiile fiscale. Este important faptul că persoanele fizice își păstrează dreptul de a demonstra legitimitatea acestor active.⁵⁸

În plus, Codul antimafia permite confiscarea preventivă în cazuri de urgență, atunci când activele sunt expuse riscului de dispersare sau pierdere, care urmează să fie dispusă înainte de o audiere oficială.⁵⁹ Autoritatea judiciară competentă are la dispoziție cinci zile

pentru a decide cu privire la astfel de cereri depuse de entitățile responsabile cu aplicarea legii. Considerentele includ cazurile în care: (1) proprietarul bunurilor aflate în procedură preventivă nu reușește să dovedească originea legală a acestora; (2) venitul declarat al persoanei fizice este exagerat față de activitățile sale economice reale; și (3) există dovezi care indică proveniența ilegală a activelor. Măsurile preventive prevăzute în Codul antimafia pot fi efectuate independent de anchetele și procedurile penale, acordându-se prioritate unui proces mai rapid. Ipoteza de bază este că sechestrarea și confiscarea sunt instrumente esențiale în lupta împotriva criminalității organizate și ar trebui aplicate pe baza unor condiții care nu depind de o condamnare pronunțată de o instanță penală și a legăturii directe dintre activitatea infracțională și activele specifice.⁶⁰ Aceste măsuri nu necesită dovedirea responsabilității pentru o faptă penală; mai degrabă, acestea necesită o evaluare globală a pericolului social reprezentat de persoana suspectă, indicând probabilitatea continuării comportamentului ilicit.⁶¹ Astfel de mecanisme se extind dincolo de infracțiunile care au legătura cu organizațiile mafiote pentru a cuprinde alte infracțiuni semnificative, cum ar fi spălarea banilor și corupția. O prezumție subiacentă este că activele în cauză au fost obținute ilegal, evidențiată de o discrepanță puternică între veniturile declarate legal ale suspectului și averea lor reală.⁶²

Se estimează că, în 2012, măsurile de confiscare preventivă s-au ridicat la 1,2 miliarde EUR.⁶³ În perioada august 2020-iulie 2021, active dobândite ilegal, evaluate la 1,9 miliarde EUR, au fost confiscate de la organizații criminale în Italia.⁶⁴ Numai în august 2022, autoritățile italiene responsabile cu aplicarea legii au obținut ordine de confiscare a unor active estimate la peste 160 milioane EUR (inclusiv peste 300 de proprietăți imobiliare) în legătură cu o anchetă care implică un om de afaceri asociat cu crima organizată.⁶⁵

3.3. Ordine de confiscare a averilor nejustificate (UWO) și de recunoaștere a activelor nejustificate (RUA)

Timp de peste două decenii, mulți oligarhi ruși și alți milionari anonimi și-au investit activele financiare ilicite în jurisdicții străine, achiziționând case de milioane de dolari, echipe sportive, instituții de știri și alte mărfuri în jurisdicții străine.⁶⁶ Acesta este unul dintre motivele pentru care țările au creat mecanisme inovatoare pentru a-i priva pe infractori de câștigurile lor ilicite. De exemplu, Regatul Unit a creat un mecanism pentru a acționa „ordine de confiscare a averilor nejustificate. (UWO).

Introduse prin Legea privind delictele economice în 2017, ordinele de confiscare a averilor nejustificate pot fi solicitate de autoritățile responsabile cu aplicarea legii atunci când averea reală a unei persoane pare să depășească cu mult averea declarată.⁶⁷ În cazul în care persoana (persoanele) acuzată (acuzate) nu răspunde cu o „explicație rezonabilă”, instanța poate emite un ordin de confiscare a bunurilor în cauză.⁶⁸

Reformele în temeiul noii Legi privind criminalitatea economică (ECA) din Regatul Unit permit, de asemenea, emiterea UWO-urilor împotriva proprietăților deținute într-un trust și a altor structuri complexe de proprietate.⁶⁹ Având în vedere că investigațiile privind spălarea banilor (și autoritățile cu puțină expertiză în investigațiile financiare) sunt limitate în ceea ce privește perforarea trusturilor, a societăților fictive și a entităților conexe în spatele cărora se ascund infractorii, mecanismul care permite UWO-urilor depășește unele dintre aceste obstacole, plasând în același timp sarcina inițială asupra statului de a demonstra orice avere nejustificată.

Mecanismul inovator al ordinelor de confiscare ale averilor nejustificate din Marea Britanie – prima decizie pronunțată

În februarie 2018, Înalta Curte a aprobat primul său Ordin de confiscare a averilor nejustificate, la mai puțin de o lună după ce Agenția Națională pentru Criminalitate (NCA) a fost autorizată oficial să solicite un astfel de ordin. Cazul se referea la o proprietate londoneză achiziționată de o societate cu sediul în Insulele Virgine Britanice. Proprietarul acesteia din urmă, Jahangir Hajiyeva, fost președinte al Băncii Internaționale a Azerbaidjanului, a fost arestat și acuzat de diferite infracțiuni grave în Azerbaidjan.⁷⁰

Înalta Curte a admis cererea formulată de NCA cu privire la două UWO-uri împotriva soției lui Hajiyeva, despre care se credea că deține, printre altele, proprietatea londoneză în valoarea totală estimată la peste 22 de milioane de lire sterline.

Recursul – stabilirea unui precedent

La emiterea UWO-urilor, soția lui Hajiyeva a recurs la Înaltea Curte pe fondul a cinci motive, printre care motivul potrivit căruia condamnarea lui Hajiyeva nu ar fi fost admisibilă din cauza carențelor prezente în procesul acestuia în Azerbaidjan, lucru care ar fi exclus includerea acestuia printre persoanele expuse politic (PEP).⁷¹

Curtea de Apel engleză a confirmat primul UWO din Marea Britanie, stabilind astfel un precedent solid în timp ce procedurile judiciare și-au urmat cursul lor. Decizia a fost considerată semnificativă pentru noțiunea de UWO, demonstrând că acesta poate fi un instrument valid la dispoziția investigațiilor financiare. În urma hotărârii, pârâtul nu a mai putut contesta ordinul și a fost obligat să se conformeze și să furnizeze NCA-ului situația financiară și informațiile referitoare la bunurile împotriva cărora a fost emis UWO-ul.⁷²

Când se poate solicita un UWO în Marea Britanie?

1. Atunci când există motive întemeiate pentru a crede că:
 - a. Pârâtul deține activele în cauză;
 - b. Valoarea activelor depășește 50 000 GBP;și
2. Atunci când există motive întemeiate pentru a suspecta că:
 - a. Veniturile legitime ale pârâtului ar fi fost insuficiente pentru a dobândi activul (activele); sau
 - b. Activele au fost dobândite în mod ilicit;și
3. Pârâtul este o persoană expusă politic sau există motive întemeiate pentru a suspecta că pârâtul sau o persoană apropiată acestuia este sau a fost implicată în infracțiuni grave (în Regatul Unit sau în afara acestuia).

Este important de subliniat faptul că mecanismul UWO-ului presupune un proces echitabil, permițând pârâtului o perioadă rezonabilă de timp pentru a răspunde la întrebări și pentru a contracara orice acuzație cum că activele ar fi fost dobândite în mod ilicit, prin

procurarea de declarații și documente relevante din partea acestuia. Nerespectarea acestui ordin fără o motivație plauzibilă conduce la supoziția că bunul poate fi recuperat.⁷³ În procedură sunt incluse măsuri suplimentare privind procesul echitabil pentru a permite unui pârât să conteste emiterea unui UWO, cum ar fi, de exemplu, posibilitatea de a prezenta noi dovezi pentru a demonstra că activele au fost dobândite în mod legal.

Asemănător UWO-urilor din Regatul Unit, Ucraina a instituit mecanismul de recunoaștere a activelor nejustificate (RUA), pentru a viza averea nejustificată a funcționarilor publici sau a celor asociați cu aceștia. Aceste mecanisme, concepute pentru a proteja garanțiile procedurale și pentru a evita inversarea sarcinii probei, sunt din ce în ce mai răspândite și reprezintă instrumente valide în abordarea averilor nejustificate.

Ucraina

În Ucraina, recunoașterea activelor nejustificate este utilizată pentru a urmări averea nejustificată atât în procedurile care nu aparțin sferei penale, cât și în cazurile penale în care nu s-a putut ajunge la o hotărâre de condamnare. Acest lucru se întâmplă atunci când averea unei persoane depășește în mod semnificativ venitul legal și declarat. Executarea unei RUA conduce la confiscarea și recuperarea averii nejustificate în cauză, și inclusiv, dacă este necesar, la confiscarea bunurilor care ating o valoare corespunzătoare.⁷⁴

Standardul probei este echilibrul probabilităților (de exemplu, statul trebuie să dovedească mai întâi că este mult mai probabil decât improbabil ca activele în cauză să depășească în mod evident venitul declarat), iar subiecții RUA sunt funcționari publici, precum și persoane care au o legătură directă sau indirectă cu un funcționar public,⁷⁵ deși ar exista o justificare pentru aplicarea RUA celor care nu au legătură cu funcționarii publici. Desigur, și cetățenii de rând pot avea averi nejustificate.

De la înființarea acestora (și având în vedere natura lor neretroactivă), RUA-le au fost utilizate în șase cazuri, dintre care trei au fost soluționate cu succes de către Înalta Curte pentru Anticorupție din Ucraina.

Într-unul dintre aceste cazuri, active în valoare de aproximativ 2,3 milioane UAH și peste 35,000 USD au fost transferate la bugetul de stat. În al doilea caz, proprietățile imobiliare și funciare în valoare de aproximativ 2,37 milioane UAH au fost transferate la bugetul de stat. Iar în cel de-al treilea caz, activele evaluate la peste un milion UAH au fost transferate la bugetul de stat.

Principalele caracteristici ale utilizării unei proceduri RUA sunt următoarele:

- Poate fi utilizată în cazul în care activele depășesc 1 milion UAH;⁷⁶ și
- Poate fi utilizată atât *in rem*, cât și *in personam*. *In personam* pentru funcționarii publici și *in rem* pentru bunuri (prin notificarea titularilor cunoscuți care sunt parte în proces).

Fie că este vorba de UWO sau de RUA, astfel de proceduri sunt în general mai rapide decât un proces penal (cel puțin în ceea ce privește o hotărâre definitivă asupra activelor) și, în orice scop, reușesc să scoată activele dobândite ilicit (sau nedeclarate) din mâinile celor care ar putea fi implicați în (sau beneficiază de) activități ilicite. Un beneficiu suplimentar este percepția că statele devin din ce în ce mai agile în a demonstra unui public frustrat, că criminalitatea nu aduce venituri.

Cu toate acestea, în pofida dispozițiilor privind UWO-urile din Anglia, implementarea acestuia din ianuarie 2018 rămâne limitată. Până la momentul elaborării acestui studiu, doar nouă UWO-uri referitoare la patru cazuri au fost emise în perioada ianuarie 2018 - februarie 2022.⁷⁷ În plus, o evaluare a riscurilor efectuată de guvernul Regatului Unit în decembrie 2020 a concluzionat că, începând din 2017, este probabil ca cazurile de spălare a banilor să fi crescut, ceea ce înseamnă că UWO-urile nu au avut încă un impact semnificativ în descurajarea activității ilicite, spre deosebire de modelul irlandez de confiscare civilă, care s-a demonstrat o mai mare eficacitate în combaterea infracțiunilor financiare.⁷⁸

Criticii au subliniat, de asemenea, că mecanismul UWO nu a fost încă aplicat cazurilor complexe în care inculpatul face parte dintr-un guvern străin sau are strânse legături cu acesta – de exemplu, cele care implică mii de proprietăți în valoare de milioane de dolari numai în Londra.⁷⁹ În timp ce Regatul Unit ar trebui lăudat pentru introducerea UWO-urilor

(și multe jurisdicții ar trebui să ia în considerare folosirea acestui mecanism), gradul de implementare specifică a unor astfel de dispoziții rămâne cel mai important.⁸⁰

Astfel de mecanisme nu trebuie, și nu ar trebui, să se limiteze la averile nejustificate ale funcționarilor publici. Desigur, și funcționarii care lucrează în afara domeniului public se pot angaja, de asemenea, în activități ilicite generatoare de venituri. În plus, când calea de atac constă pur și simplu în recuperarea averii nejustificate (bunurile), și când instanța nu are competența de a priva persoanele de libertatea lor sau de a le declara vinovate de săvârșirea unei infracțiuni, nu există niciun motiv ca astfel de mecanisme să fie legate de vreo procedură penală. Cu toate acestea, procurorii și, mai des, judecătorii se confruntă adesea cu dificultăți în înțelegerea unor astfel de mecanisme. Mulți judecători au fost pur și simplu învățați că sechestrul și confiscările sunt domeniul exclusiv al justiției penale, în ciuda faptului că anumite sechestrul și confiscări au loc în mod regulat și în afara domeniului justiției penale (de exemplu, în procedurile vamale și fiscale).

3.4. Procedurile fiscale

În multe cazuri, din cauza naturii neclare și înșelătoare a activității infracționale, este posibil ca procurorii să nu fie în măsură să stabilească o legătură evidentă între un suspect și posibilele infracțiuni comise, ceea ce face dificilă urmărirea penală sau accesul la confiscarea civilă sau la mecanismele privitoare la averile nejustificate.

Chiar dacă o infracțiune producătoare de venit poate fi urmărită penal cu succes, anchetatorii ar trebui să fie întotdeauna pregătiți să sesizeze entitățile fiscale cu privire la anumite aspecte ale cazului și să coopereze bine cu aceste autorități. Jurisdicțiile cu cel mai mare grad de succes în recuperarea activelor dobândite ilicit sunt cele în care poliția și/sau procurorii au stabilit canale de coordonare și sesizare cu autoritățile fiscale (de exemplu, în unele jurisdicții, peste 90% din activele dobândite ilicit și adesea nedecarate sau declarate la o valoare inferioară celei reale, sunt recuperate prin sesizarea autorității fiscale).

Franța utilizează eficient legislația fiscală pentru confiscarea activelor

Numit de fostul președinte francez Hollande, ministru al finanțelor în 2012, Jerome Cahuzac, a fost însărcinat cu combaterea evaziunii fiscale la nivel înalt în Franța. Cu toate acestea, nu la mult timp după numirea sa, Cahuzac a fost constrâns să demisioneze în

2013, în urma dezvăluirii unor rapoarte pe un site de investigație care demonstrează legătura acestuia cu anumite conturi bancare secrete offshore în Elveția și Singapore în valoare de peste 3,5 milioane EUR.⁸¹

Mai târziu, Cahuzac a fost condamnat pentru fraudă fiscală și spălare de bani și obligat să plătească impozitele neplătite în valoare de aproximativ 2,3 milioane de euro, în timp ce fosta sa soție a fost condamnată la doi ani de închisoare pentru rolul ei în acest plan.⁸² Cazul nu numai că a demonstrat modul în care cooperarea crescândă între țări (de exemplu, Franța, Elveția și Singapore) poate ajuta la anchetarea infractorilor condamnați, dar a subliniat, de asemenea, modul în care legile fiscale pot fi aplicate pentru a recupera activele obținute ilegal. Cazul servește drept exemplu pentru modul în care autoritățile fiscale pot sprijini autoritățile responsabile cu aplicarea legii în investigațiile în curs și modul în care legile fiscale pot fi utilizate în combaterea corupției, a mitei și a recuperării activelor furate.

Deși, în multe jurisdicții, evaziunea fiscală este clasificată drept infracțiune și poate fi urmărită penal, este esențial să se înțeleagă faptul că autoritățile fiscale își pot utiliza competențele administrative pentru a confisca mai rapid activele nedeclarate, indiferent dacă procurorii pot obține cu succes o condamnare pentru evaziune fiscală împotriva unei persoane. Un exemplu faimos este cel al lui Al Capone, infamul gangster din Chicago, care a fost suspectat de implicare în crimă, extorcare și contrabandă. Deși în instanță procurorii nu au reușit să dovedească implicarea lui Al Capone în aceste infracțiuni (adesea din lipsă de martori disponibili), el a fost, totuși, condamnat pentru evaziune fiscală.⁸³

Folosirea autorității agențiilor fiscale și urmărirea cazurilor penale pentru evaziune fiscală sau alte forme de denaturare financiară (cum ar fi manipularea tranzacțiilor din conturile sau înregistrările financiare ale unei companii pentru a subevalua activele, veniturile sau cheltuielile pentru a modifica veniturile impozabile sau cheltuielile deductibile) pot fi esențiale în sechestrarea și confiscarea activelor dobândite ilegal.

În plus, autoritățile fiscale pot ajuta în mod semnificativ anchetatorii penali prin efectuarea de audituri financiare asupra conturilor și înregistrărilor bancare suspecte. Australia și Statele Unite, precum și Irlanda, se numără printre jurisdicțiile care au stabilit legi fiscale inovatoare și utile pentru combaterea crimei organizate.⁸⁴ Pe lângă faptul că procurorii sesizează autoritățile fiscale cu privire la anumite aspecte financiare ale

dosarelor penale, funcționarii fiscali ar trebui să fie împuterniciți și stimulați să schimbe informațiile obținute în timpul inspecțiilor fiscale cu autoritățile responsabile de aplicarea legii. Aceste informații pot fi esențiale în urmărirea penală din dosarele legate de corupție, mită, delapidare, spălare de bani sau evaziune fiscală. Anchetatorii financiari pot solicita asistență în investigarea averiilor nejustificate nu numai din partea autorităților fiscale, ci și din partea altor entități, cum ar fi administratorii de asistență socială, ale căror baze de date conțin declarații ale cetățenilor cu privire la averea lor – a se vedea mai jos.

3.5. Recuperarea activelor și programe de asistență socială

Recentele practici de recuperare a activelor care au avut succes, au inclus coordonarea interinstituțională între anchetatori/procurori și funcționari cu acces la bazele de date privind protecția socială. Acest lucru este logic, având în vedere că persoanele suspectate de spălare de bani sau de alte infracțiuni generatoare de venituri pot fi, de asemenea, implicate în fraude de asistență socială. Astfel de suspecți pot pretinde în mod ilegal că au venituri mici pentru a avea acces la asistență socială.

În acest context, anchetatorii pot demonstra mai ușor unei instanțe că activele reale ale unei persoane depășesc cu mult venitul declarat, ceea ce poate fi coroborat cu înregistrările dintr-o bază de date de asistență socială. Persoanele care doresc să aibă acces la programe de asistență socială subvenționate trebuie să își declare veniturile, care adesea trebuie să fie sub un anumit prag. Aceste informații sunt deosebit de utile în cazurile de „averi nejustificate” sau „îmbogățire nejustificată”, precum și de evaziune fiscală. Multe programe de asistență socială au propriile mecanisme de recuperare a prestațiilor sociale primite în mod necuvenit, iar aceste mecanisme sunt de natură administrativă, fără nevoia unui proces penal îndelungat. Prin urmare, poliția, procurorii și alți funcționari care, din mai multe motive, se pot confrunta cu obstacole în urmărirea unui dosar penal pentru recuperarea bunurilor, se pot coordona în mod frecvent cu autoritățile de protecție socială pentru a recupera activele într-un mod mai eficient printr-un proces administrativ adesea mai rapid.

Această dinamică subliniază importanța accesului la mai multe baze de date instituționale (de exemplu, registrul comerțului, registrul funciar, registrul vehiculelor, baza de date fiscală, baza de date privind protecția socială, baza de date privind cazierile

judiciare) sub o singură voce. Acest lucru permite anchetatorilor implicați în chestiunea activelor să obțină o imagine de ansamblu a activelor unei persoane și a celor ale asociațiilor cunoscuți și / sau a membrilor familiei, având în vedere că majoritatea persoanelor care spală active nu spală active în nume propriu. Într-adevăr, a avea o viziune multiinstituțională asupra activelor unei persoane duce adesea la identificarea altor persoane care pot fi implicate într-o acțiune infracțională.

Funcționarii Biroului de asistență socială (SWBO) irlandez

În rolul lor de a investiga și de a stabili dreptul la prestații sociale pentru persoanele implicate în activități infracționale, SWBO a efectuat numeroase investigații în 2022, în valoare totală de peste cinci milioane EUR. Din această sumă, peste 700.000 de euro au fost economisiți prin sistarea plăților către persoane fizice declarate neeligibile. Peste patru milioane EUR au fost plăți excedentare, pe care SWBO a reușit să le recupereze.⁸⁵

Un exemplu elocvent este cel în care SWBO a depistat averi nejustificate la reședința unei persoane care era în căutare de un loc de muncă, primind o indemnizație din acest motiv, și a prietenei sale, care, la rândul său, primea o alocație familială monoparentală. Boriul a găsit suma de 70,000 de euro în numerar, bijuterii de lux (inclusiv ceasuri de firmă) și un Audi Q7 de lux evaluat la aproximativ 72,000 de euro la momentul achiziției. Ancheta a scos la iveală și conturi bancare nedeclarate anterior, pe numele individului, cu depozite nejustificate în valoare de peste 85,000 de euro într-unul dintre acestea. În consecință, indemnizația pentru situația ocupațională precară a fost respinsă, cu efect retroactiv până în 2009, ceea ce a dus la o plată excedentară evaluată la 125,000 EUR. De asemenea, plata pentru familia monoparentală a fost respinsă cu efect retroactiv, ceea ce a dus la o recuperare a plății excedentare de 27,000 EUR.⁸⁶

3.6. Acorduri de recunoaștere a vinovăției, reconciliere sau alte tranzacții negociate

În contextul recuperării activelor, funcționarii sunt conștienți de faptul că un dosar penal și emiterea ulterioară a unui ordin definitiv de confiscare a activelor durează adesea ani de zile. În cazul spălărilor complexe de bani, procesele pot dura cel puțin câțiva ani, ceea ce pentru stat înseamnă costuri mari și implicarea de resurse umane majore (inclusiv banii contribuabililor).⁸⁷ Astfel de procese îndelungate pot transmite publicului că „justiția” este lentă și ineficientă. De asemenea, funcționarii raportează că, cu cât procesul este mai lung, cu atât inculpații au mai mult timp la dispoziție și mai multe oportunități (prin bani sau influență) de a corupe autoritățile responsabile de aplicarea legii sau funcționarii judiciari, în special în țările în care corupția este extinsă și / sau statul de drept este precar.

Acordurile de recunoaștere a vinovăției sau de tranzacții negociate reprezintă un mecanism utilizat pe scară largă în contextul recuperării activelor.

În multe țări, negocierea vinovăției este cunoscută cu numele de „reconciliere”. Aceasta este procedura prin care procurorii pot ajunge la un acord cu inculpatul, oferindu-i acestuia posibilitatea unei pedepse mai ușoare. Teoria - adesea justificată și pusă în practică având în vedere volumul mare de dosare cu care instanțele și procurorii trebuie să se confrunte - este că astfel de acorduri pot reduce costurile pe care statul trebuie să le susțină și sarcina acestuia de a continua urmărirea penală, dând, în același timp, inculpatului posibilitatea de a reduce durata procesului penal și de a obține o pedeapsă mai ușoară, care poate, în unele cazuri, să nu depășească durata arestului preventiv (sau posibilitatea de a obține o pedeapsă cu suspendare, cu condiția ca inculpatul să îndeplinească anumite cerințe conform legii – cum ar fi, dovada unei activități ocupaționale – pentru o anumită perioadă de timp).⁸⁸ Acordului de recunoaștere a vinovăției este de obicei, deși nu întotdeauna, rezervat infractorilor non-violenți. În contextul recuperării activelor, pârâtul poate primi o pedeapsă mai ușoară sau poate beneficia de retragerea în întregime a acuzațiilor împotriva sa, în schimbul restituirii activelor către stat (sau a furnizării de informații credibile procurorilor cu privire la bunurile dobândite ilicit, deținute de alte persoane).

Cu toate acestea, acordul de recunoaștere a vinovăției (care, din păcate, nu este utilizat, încă, în multe jurisdicții) a crescut în popularitate. Cel puțin 47 de țări au ratificat un mecanism de renunțare la proces în cazul în care se ajunge la un acord cu inculpatul.⁸⁹

În Statele Unite, cercetătorii estimează că între 90% și 95% din procese sunt soluționate prin acorduri de recunoaștere a vinovăției.⁹⁰ Această abordare echipează procurorii cu un instrument care le permite să minimizeze resursele de stat pentru soluționarea cazurilor, obținând în același timp un rezultat de comun acord cu inculpatul, convenient pentru ambele părți. Acordurile de recunoaștere a vinovăției, atunci când sunt puse în aplicare în mod corespunzător, pot fi utilizate nu numai pentru a accelera un proces, ci și ca metodă de accelerare a recuperării activelor.

Egiptul utilizează cu succes acordurilor de reconciliere⁹¹

Ca parte a consultanței tehnice de specialitate oferite Egiptului, Institutul de cercetarea interregional al Națiunilor Unite în domeniul criminalității și justiției (UNICRI) a recomandat autorităților acestui stat să încerce calea unui acord de reconciliere ca mijloc de recuperare a unei părți din fondurile deturnate de foști funcționari de nivel înalt.

În 2016, a fost semnat un acord de reconciliere între Autoritatea pentru câștiguri ilicite din Egipt și Hussein Salem (fost consilier al președintelui), într-un efort de recuperare a 5,8 miliarde EGP. Salem a fost de acord să returneze autorităților egiptene 78% din activele sale, câteva vile (cel puțin opt) în zona stațiunii Sharm el-Sheikh, acțiuni în mai multe companii, și bani în numerar, în schimbul imunității de la urmărirea penală și al permisiunii de a se întoarce în Egipt.

Salem a fost condamnat *in absentia* la 25 de ani de închisoare pentru diferite infracțiuni, inclusiv pentru delapidare. Cu toate acestea, în cadrul acordului de reconciliere, nu au fost inițiate alte acțiuni în justiție, activele rămase lui Salem fiind dezghețate, iar numele său fiind eliminat de pe lista de persoane căutate a Egiptului.

Deși considerată cea mai mare afacere egipteană de acest fel, au apărut critici cu privire la descurajarea unor astfel de acorduri pe termen lung. Printre altele, s-a susținut că ar fi trebuit impuse restricții mai severe procedurii de reconciliere. Fiecare caz este diferit iar, în această situație, criticii au susținut că ar fi trebuit impusă o perioadă în închisoare. Cu

toate acestea, din perspectiva recuperării activelor, este puțin probabil ca activele să fi fost recuperate fără recurgerea la reconciliere din partea statului egiptean.

Câteva avertismente din cazurile reale privind reconcilierea sau acordul de recunoaștere a vinovăției:

- Procurorii ar trebui obligați să divulge orice dovadă favorabilă inculpatului, chiar dacă acesta nu a solicitat acest lucru. Astfel s-ar oferi inculpaților garanția de a fi informați cu privire la orice dovezi dezincriminatoare care ar putea avea o influență asupra deciziei de a accepta un acord de reconciliere sau de recunoaștere a vinovăției.
- Ar trebui să fie un lucru evident, însă trebuie implementate mecanisme care să nu permită procurorilor sau poliției să recurgă la amenințarea cu vătămarea fizică sau la utilizarea unei constrângeri mentale împotriva voinței inculpatului. Fără astfel de garanții, credibilitatea acordurilor de reconciliere sau de recunoaștere a vinovăției ar putea fi subminată, ducând la posibile încălcări ale drepturilor omului.
- Pentru a evita riscul de a fi constrâns, avocatul inculpatului ar trebui să aibă posibilitatea de a explica în detaliu infracțiunile de care inculpatul este acuzat înainte ca acesta să decidă dacă să pledeze vinovat, sau să încheie un acord de reconciliere.
- Utilizarea acordurilor de reconciliere pentru recuperarea activelor ar trebui să asigure un echilibru între descurajarea activității infracționale și promovarea soluționării eficiente a cazurilor atât pentru stat, cât și pentru inculpat. Cu toate acestea, abordare conform justiției va varia în funcție de țară și de circumstanțele specifice. De exemplu, în cazul inculpaților de rang înalt, cum ar fi foștii miniștri implicați în acte de corupție sau adevărații responsabili din spatele activităților infracționale, accesul la astfel de acorduri ar trebui limitat, sau, oricum, nu ar trebui ca aceste acorduri să le permită evitarea completă a pedepsei cu închisoarea.

3.7. Confiscarea extinsă

O serie de jurisdicții au introdus „confiscarea extinsă” ca fiind un instrument prețios în recuperarea activelor dobândite ilegal. În majoritatea jurisdicțiilor, confiscarea extinsă înseamnă că, în cazul în care un inculpat este condamnat pentru o anumită infracțiune gravă generatoare de venit, instanța poate emite un ordin care să indice că activele dobândite de inculpat în ultimii cinci până la zece ani, de exemplu,⁹² sunt acum „considerate” a fi fost dobândite ilicit, cu excepția cazului în care inculpatul poate demonstra contrariul. Confiscarea extinsă este unică prin faptul că bunurile despre care se susține în prezent că au fost dobândite ilicit nu trebuie să fie legate de nicio infracțiune specifică și, pe baza gravității infracțiunii inițiale pentru care inculpatul a fost condamnat, sarcina de a demonstra originea licită a bunurilor inculpatului revine acum acestuia, cel puțin în ceea ce privește o perioadă de timp scurtă și recentă.

Parlamentul European și Consiliul au adoptat articolul 5 alin. (1) din Directiva 2014/42/UE privind confiscarea extinsă, care impune statelor membre să permită confiscarea bunurilor aparținând unei persoane condamnate atunci când: (i) infracțiunea este susceptibilă să genereze beneficii economice; și (ii) circumstanțele cazului indică faptul că bunurile provin dintr-un comportament infracțional.⁹³

Țările de Jos utilizează cu succes confiscarea extinsă

În primăvara anului 2012, SBM Offshore N.V., un producător olandez de echipamente de foraj petrolier offshore, a inițiat o anchetă internă privind plățile necorespunzătoare efectuate către agenții de vânzări străine în schimbul obținerii de avantaje sau menținerii afacerilor cu companiile petroliere de stat.⁹⁴ Ca urmare, SBM Offshore N.V. a descoperit că, din 2007 până în 2011, aproximativ 200 de milioane USD în comisioane au fost plătite agenților de vânzări străini pentru serviciile lor.⁹⁵ Majoritatea acestor plăți au fost direcționate către Guineea Ecuatorială, Angola și Brazilia, constituind mită.

Pentru a se asigura că infracțiunile nu aduc beneficii, legislația olandeză a instituit o procedură de confiscare extinsă. Prin această procedură, judecătorul poate decide separat și poate obliga inculpatul să piardă beneficiile financiare obținute ilegal în favoarea statului pe o perioadă de șase ani anterioară săvârșirii infracțiunii.⁹⁶ În temeiul acestei forme de confiscare extinsă, toate bunurile și cheltuielile efectuate în această perioadă de șase ani sunt pasibile de confiscare dacă nu există indicii că au fost

dobândite prin mijloace legale, nefiind necesar să se dovedească faptul că au fost dobândite prin acțiuni ilegale.⁹⁷

SBM Offshore N.V. a acceptat un acord de recunoaștere a vinovăției din partea Parchetului olandez, fiind de acord să plătească 240 de milioane USD.⁹⁸ Suma a constat într-o amendă de 40 de milioane USD și o plată de 200 de milioane USD în temeiul articolului 36e din Codul penal olandez, demonstrând beneficiile obținute ilegal pe care societatea le-a primit de-a lungul anilor.⁹⁹ Acest caz nu numai că a subliniat angajamentul Olandei de a combate practicile de corupție străine, dar este considerat unul dintre cele mai mari cazuri de confiscare extinsă din istoria țării.

Ca și în cazul altor mecanisme de confiscare, sarcina probei poate varia de la o jurisdicție la alta.¹⁰⁰ De exemplu, în Țările de Jos, Estonia și Cipru, instanțele pot „presupune” că și alte active au fost obținute prin activități infracționale după ce un inculpat este condamnat pentru infracțiuni generatoare de venituri deosebit de grave. În Austria, confiscarea extinsă este permisă numai dacă se consideră „suspiciunea rezonabilă.”¹⁰¹ În plus, statele pot diferi în ceea ce privește perioada de timp aplicată, cum ar fi șase ani înainte de comiterea infracțiunii în Țările de Jos, cinci ani înainte de punerea sub acuzare în Belgia, Ungaria, Portugalia și România, și cu zece ani înainte de punerea sub acuzare în Bulgaria.¹⁰²

Considerentele privind drepturile omului trebuie, de asemenea, luate în considerare. Statele ar trebui să se abțină de la sechestrarea sau confiscarea articolelor care asigură necesitățile de bază, inclusiv accesul la locuințe de bază, alimente, asistență medicală, pensie alimentară pentru copii și pensie alimentară. Unele state introduc prevederi generale în cadrul legii, acordând instanței libertatea de a se abține de la confiscarea activelor presupuse a fi fost dobândite ilicit dacă acest lucru ar cauza „prejudicii nejustificate” părților implicate. O astfel de prevedere generală se dovedește benefică în aproape toate formele de confiscare, atât penale, cât și nepenale.

3.8. Confiscarea pe baza valorii (Confiscarea prin echivalent)

Confiscarea pe baza valorii se referă la confiscarea activelor calculate ca având o valoare echivalentă cu cele obținute prin activități ilicite. În anumite țări, acest lucru poate fi implementat atunci când activele de o valoare echivalentă nu sunt direct asociate infracțiunii de care este acuzat autorul acesteia, dar au totuși legătură cu o formă de criminalitate, cum ar fi, de exemplu, un ordin de confiscare extinsă. Confiscarea unei valori echivalente este prevăzută la articolul 12 alin. (1) lit. (a) din Convenția Organizației Națiunilor Unite împotriva criminalității transnaționale organizate.¹⁰³

În unele jurisdicții, o instanță poate solicita procurorilor să demonstreze că au depus toate eforturile rezonabile pentru a identifica bunurile legate de activitatea infracțională, dar nu au reușit să le localizeze. În mod alternativ, instanța poate solicita dovezi că inculpatul a cheltuit sau a înstrăinat în alt mod activele, de exemplu prin jucarea acestora. Cu toate acestea, un număr tot mai mare de jurisdicții elimină această condiție. De exemplu, odată ce se obține o condamnare, instanța poate emite pur și simplu un ordin prin care solicită confiscarea oricăror active aparținând inculpatului, până la valoarea evaluată a activelor dobândite ilegal, indiferent dacă există sau nu dovezi imediate că bunurile au fost obținute prin comportament infracțional.¹⁰⁴

În acest context, confiscarea pe baza valorii răspunde, cel puțin, imperativului moral de a anula orice beneficiu pe care inculpatul l-ar fi putut obține din cheltuirea sau înstrăinarea în alt mod a activelor dobândite ilicit, permițând confiscarea activelor dobândite în mod legal. Desigur, confiscarea pe baza valorii poate fi combinată cu alte măsuri, cum ar fi acordurile de recunoaștere a vinovăției (reconcilierea). Inculpatul poate conveni să predea statului activele (dobândite legal sau nu) în schimbul soluționării cauzei. Potrivit UE, punerea în aplicare a sistemelor de confiscare ale NCB, cum ar fi confiscarea pe baza valorii, împreună cu extinderea domeniului de aplicare a infracțiunilor acoperite de astfel de mecanisme, ar permite statelor membre să își sporească ratele de recuperare și să priveze infractorii de câștigurile lor ilicite în mod mai eficient.¹⁰⁵

Cu toate acestea, dezavantajul confiscării pe baza valorii, ca și al altor forme de confiscare bazate pe dreptul penal, este necesitatea unei condamnări penale inițiale, care poate necesita mult timp (adesea ani de zile), spre deosebire de confiscarea civilă, care se încheie de obicei în mai puțin de un an.

Indiferent de existența confiscării civile într-o jurisdicție, este, în general, o politică sănătoasă să se împuternicească procurorii să urmărească confiscarea pe baza valorii și să se stimuleze judecătorii să emită ordine pentru aceasta.

În timp ce confiscarea pe baza valorii ar trebui, în mod ideal, să fie o componentă fundamentală a politicii și practicii justiției penale a fiecărei țări, implementarea efectivă a acesteia variază semnificativ de la o jurisdicție la alta. Din păcate, unele jurisdicții limitează numărul de infracțiuni cărora li se pot impune ordinele de confiscare pe baza valorii. Altele încă impun condiția unei legături directe între toate bunurile confiscate și o infracțiune specifică, ceea ce contravine imperativului moral de a-i priva pe infractori de beneficiile financiare derivate din activitățile lor ilicite. Să luăm în considerare un scenariu în care un inculpat a cheltuit deja sau a înstrăinat active dobândite ilegal prin jocuri de noroc, angajarea de lucrători sexuali sau achiziționarea de articole de lux care ulterior devin fără valoare.¹⁰⁶ este corect sau justificat, în astfel de cazuri, să nu se urmărească activele de valoare echivalentă dobândite legal de către un inculpat??

Aceste criterii diferite ridică obstacole semnificative în calea cooperării internaționale în domeniul recuperării activelor și pot încetini drastic sau pot împiedica total recuperarea cu succes.

Ținând cont de aceste provocări, Convenția Organizației Națiunilor Unite împotriva criminalității transnaționale organizate le abordează în articolul 12, care încurajează adoptarea confiscării pe baza valorii. O astfel de adoptare ar conduce la o legislație mai armonizată privind confiscarea pe baza valorii în mai multe jurisdicții.¹⁰⁷

3.9. Confiscarea pe baza unui bun unic

În multe cazuri, circumstanțe specifice pot justifica sau impune confiscarea anumitor bunuri, cum ar fi bunurile culturale dobândite ilegal, care adesea nu au valori monetare ușor cuantificabile, sau activele potențial volatile (de exemplu, activele virtuale). În astfel de scenarii, confiscarea activelor se poate baza pe un anumit bun (cum ar fi bunurile culturale, o proprietate imobiliară sau o operă de artă unică) care face obiectul unui litigiu sau confiscarea și vânzarea unor astfel de bunuri unice în scopul plății unei sume stabilite de instanță.¹⁰⁸ Confiscarea bazată pe bunuri unice poate fi utilizată pentru confiscarea bunurilor care sunt produsul comportamentului infracțional sau a instrumentelor utilizate pentru comiterea acestora.¹⁰⁹

În unele jurisdicții, această formă de confiscare necesită, încă, o condamnare penală și se limitează adesea la activele înregistrate pe numele inculpatului sau al unei alte persoane sau entități, în privința căreia statul a demonstrat că adevăratul beneficiar este inculpatul. Cu toate acestea, stabilirea legăturii dintre un anumit bun și infracțiunea subiacentă poate fi problematică. Infracții ascund sau deghizează frecvent originea ilicită a unor astfel de active prin convertirea, transferul sau amestecarea lor cu active legitime. În plus, unele active pot fi expuse riscului de disipare.¹¹⁰ De asemenea, dovedirea faptului că inculpatul este „beneficiarul efectiv” al unui activ înregistrat pe numele unei alte persoane fizice sau entități, prezintă dificultăți, deoarece persoanele implicate în spălarea banilor evită, de regulă, participarea lor directă.

Returnarea artefactelor culturale furate sau jefuite în țara lor de origine a devenit un subiect de îngrijorare crescândă. Țările devastate de războaie sau colonialism pledează pentru proprietatea și returnarea artefactelor culturale care sunt ținute în muzee sau colecții private. Agențiile responsabile de aplicarea legii și politicienii au transferat resurse pentru a recupera bunurile furate, considerând patrimoniul cultural un drept fundamental al omului. Pe lângă faptul că reprezintă o „luptă împotriva culturii”, comerțul cu artefacte jefuite (de exemplu, din Siria și Irak) reprezintă o sursă majoră de venit pentru grupurile teroriste.¹¹¹

Cap de femeie voalat [N. Trd. *Veiled Head of a Female*]: Statele Unite, Libia și restituirea cu succes a bunurilor culturale unice

În ianuarie 2022, Libia a sărbătorit întoarcerea *Capului de femeie voalat*, un cap vechi de marmură în valoare de peste un milion de dolari americani.¹¹² Restituirea a fost posibilă printr-un acord de recunoaștere a vinovăției (a se vedea secțiunile de mai sus) în care un pretins miliardar, Michael Steinhardt, a predat mai multe artefacte furate, împrumutate anterior muzeelor sau făcând parte din colecția sa privată, pentru a evita urmărirea penală.¹¹³ *Capul de femeie voalat* a fost primul dintre cele 180 de antichități estimate la aproximativ 70 de milioane USD, confiscate de autoritățile americane și, în cele din urmă, returnate locului lor de origine, în Libia.¹¹⁴

Acordul de recunoaștere a vinovăției dintre autoritățile americane și Steinhardt a servit drept catalizator pentru returnarea lină și rapidă a mai multor artefacte în mai multe țări, inclusiv Grecia, Italia, Iordania, Liban, Libia și Turcia. Acest acord a deschis calea pentru repatrierea lor accelerată, care altfel ar fi putut fi amânată din cauza secretizării prelungite a probelor pe întreaga perioadă a procesului penal.¹¹⁵

Întoarcerea *Capul de femeie voalat*, alături de alte câteva artefacte valoroase în țările lor de origine, a marcat primul pas spre reîmpatrierea pieselor culturale de valoare nestimată, redând astfel posibilitatea oamenilor de a se bucura de patrimoniul țării acestora. Recuperarea acestor 180 de artefacte a fost, de asemenea, unul dintre cele mai mari eforturi de recuperare a bunurilor culturale, readucând aminte atât colecționarilor cât și muzeelor că sunt neglijente deoarece nu verifică suficient proveniența legală a acestor bunuri. Acest lucru a subliniat angajamentul și mai puternic al autorităților de a ancheta, sechestra și confisca bunurile unice. Acest lucru este deosebit de relevant pe fondul discuțiilor în curs despre modul în care criminalitatea „gulerelor albe” ar putea finanța, direct sau indirect, terorismul și apelurile tot mai intense de a acorda atenție jefuirii coloniale a bunurilor culturale.

Spre deosebire de sistemul de confiscare pe baza valorii, confiscarea pe baza bunului unic anulează în mod intenționat orice dezbatere cu privire la valoarea specifică a bunului. Nu este necesar să se estimeze valoarea bunului în cauză. Acest lucru este valabil nu

numai pentru bunurile culturale, ci și pentru anumite alte bunuri unice, cum ar fi operele de artă, pietrele prețioase rare sau, în unele cazuri, bunurile imobiliare unice. În cazul în care bunul nu are o importanță culturală deosebită, acesta este adesea vândut. În unele cazuri, veniturile obținute sunt transferate victimelor infracțiunilor unui inculpat sau sunt direcționate, din ce în ce mai mult, către necesități de dezvoltare prioritare. În cazul bunurilor culturale unice, acestea nu sunt, de obicei, lichidate. În schimb, după cum se poate vedea în mai multe cazuri, acestea sunt predate unui muzeu național din țara din care provin. În practică, acest lucru implică adesea transferul bunului cultural către Ambasada țării din care a fost jefuit bunul, care coordonează apoi returnarea acestuia.

Când este vorba despre bunuri culturale dobândite ilegal se recurge, în primul rând, la confiscarea pe baza bunului unic. Bunurile culturale pot avea o valoare sentimentală profundă pentru o anumită zonă sau pentru patrimoniul unui stat, astfel încât procurorii trebuie să fie întotdeauna conștienți de acest lucru și să ia măsuri de precauție suplimentare în manipularea și conservarea acestor bunuri. Pentru statele care au suferit pierderi semnificative de bunuri culturale din cauza conflictelor, jafurilor, corupției extinse și a colonialismului, această prioritate devine vitală. De asemenea, impune o sarcină mai grea, poate justificată, muzeelor naționale și galeriilor de artă mai mici din întreaga lume pentru a investiga temeinic proveniența articolelor din colecțiile lor și pentru a colabora proactiv cu autoritățile atunci când proveniența legală nu poate fi pe deplin demonstrată. În consecință, acest lucru subliniază necesitatea urgentă ca fiecare țară să monitorizeze posibila existență a bunurilor culturale jefuite în jurisdicțiile lor, fie în muzee, galerii mai mici sau colecții private, deoarece achiziționarea unor astfel de bunuri este adesea legată de finanțarea terorismului și a altor infracțiuni grave. Prin urmare, sechestrarea și confiscarea unor astfel de active au o importanță din ce în ce mai mare.

4.

**Considerații privind
terțe părți nevinovate
(„Beneficiarii terți
de bună credință”)**

Atât în contextul penal, cât și în alte contexte în care bunurile urmează să fie puse sub sechestru și confiscate, protejarea drepturilor terților care au acționat cu bună credință este de o importanță capitală. Beneficiarii terți de bună credință ar trebui să aibă dreptul de a primi o notificare cu privire la procedurile care implică punerea sub sechestru și confiscarea activelor față de care aceștia au interese legitime.

În scenariile în care un traficant de droguri își folosește profiturile pentru a achiziționa bunuri imobile și a le vinde ulterior unui terț care ar putea să nu fie la cunoștință de originea ilicită a acestora, terțul respectiv, dacă a acționat cu bună credință, ar trebui să aibă dreptul să demonstreze instanței că a acționat cu bună credință. Acest lucru ar putea însemna, de exemplu, demonstrarea că terțul nu ar fi putut ști în mod rezonabil că vânzătorul era traficant de droguri și că terțul a plătit o valoare justă de piață pentru bun. Cadrul juridic din fiecare țară trebuie să permită instanței să ia în considerare circumstanțele achiziționării proprietății. De exemplu, în cazul în care se dovedește că terțul este fratele sau partenerul de afaceri al traficantului de droguri, statutul său de beneficiar „de bună credință” ar fi, în mod evident, pus sub semnul întrebării. De asemenea, dacă valoarea justă de piață a bunului este, de exemplu, de 100.000 USD, iar terțul a plătit o sumă nominală de 5.000 USD sau nu poate demonstra transferul bancar prin care a achiziționat bunul, apar îndoieli cu privire la buna sa credință. Cu toate acestea, în cazul în care instanța este convinsă că terțul a acționat cu bună credință, aceasta poate emite un ordin care să permită terțului să păstreze dreptul de proprietate asupra bunurilor.

Cine este un „beneficiar terț de bună credință”? Statele Unite ale Americii v. Melissa Singh¹¹⁶

Cazul împotriva lui David Nicoll, fost președinte al unui laborator de servicii de diagnostică din New Jersey, a stabilit un precedent privind recuperarea activelor și drepturile terților. Laboratorul de testare a sângelui a devenit centrul unui plan de mită și înșelăciune, în care medicii au primit mită pentru trimiterea probelor de sânge ale pacienților la laborator. Ca parte a unui acord de recunoaștere a vinovăției în urma procesului penal, toate drepturile, titlurile și interesele asupra proprietăților enumerate au

fost confiscate, inclusiv un condominiu din Manhattan evaluat la aproximativ 700,000 USD.

Condominiul din Manhattan a fost achiziționat de Melissa Singh, partenera romantică a lui Nicoll, cu fonduri ale acestuia, obținute din activitățile ilicite ale companiei. În pofida deținerii exclusive a bunului și a deținerii titlului de proprietate în momentul procedurii, Singh a depus o petiție în calitate de terță parte la instanță, susținând că bunul nu a fost niciodată controlat de Nicoll.

Recursul lui Singh a fost respins de Tribunalul Districtual în primul rând pentru că s-a dovedit că banii folosiți pentru achiziționarea condominiului i-au fost dăruți de către inculpatul Nicoll, ale cărui fonduri au fost obținute în mod ilicit. Aceste elemente de probă au indicat că: Singh nu a dobândit proprietatea în buna-credință (Terț nevinovat *bona fide*).¹¹⁷

Pot apărea și alte scenarii, cum ar fi cazul în care un inculpat decedează pe parcursul urmăririi penale, iar bunurile sale sunt moștenite de membrii familiei. Principiul conform căruia nimeni nu ar trebui să beneficieze de pe urma activităților ilicite ar trebui să rămână esențial. Nimeni, nici măcar moștenitorii membrilor familiei, nu ar trebui să beneficieze de astfel de activități. Cu toate acestea, în anumite cazuri, o instanță poate exercita puteri discreționare și poate considera un membru al familiei moștenitor drept beneficiar terț de bună credință.

După cum s-a menționat anterior, alte considerente cu privire la terți pot include oprirea sechestrării sau confiscării în cazul în care astfel de acte ar duce la privarea unei persoane de condițiile esențiale de trai sau de alte drepturi ale omului. De exemplu, un ordin de sechestru sau confiscare ar putea fi reconsiderat dacă ar priva un copil de întreținere sau ar lăsa pe cineva fără adăpost.¹¹⁸

R v Ahmed și Qureshi: Considerații generale atunci când se decide dacă o persoană este un beneficiar terț de bună credință și dacă ordinele de sechestru și confiscare pot cauza prejudicii nejustificate sau neintenționate¹¹⁹

Acest caz a avut loc în Regatul Unit. Temeiul juridic utilizat pentru o cale de atac în această cauză a fost articolul 8 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, care prevede, printre altele, că „orice persoană are dreptul la respectarea vieții sale private și de familie, a domiciliului său și a corespondenței sale” și că „nu poate exista nici un amestec din partea unei autorități publice în exercitarea acestui drept decât în măsura în care acest lucru este în conformitate cu legea și este necesar, într-o societate democratică, în interesul pentru securitatea națională, siguranța publică sau bunăstarea economică a țării”

Recurenții au susținut că ordinul de confiscare emis pe parcursul procesului a fost disproportionat și a încălcat drepturile membrilor nevinovați ai familiei, în special ale copiilor. În timp ce recurențele nu au avut câștig de cauză în recursul lor din alte motive, Curtea de Apel a identificat standardul care trebuie aplicat în astfel de cazuri. S-a făcut trimitere la cauza R v. Benjafield (2003), atunci când o instanță ar putea fi nevoită să balanseze interesele conflictuale. Aceasta implică, pe de o parte, asigurarea faptului că infracțiunea nu aduce beneficii, asigurându-se, pe de altă parte, că nu există nicio nedreptate neintenționată față de terții nevinovați.

Această decizie oferă orientări pe care multe jurisdicții le pot considera valoroase, deoarece subliniază importanța acordării instanțelor a puterii discreționare de a proteja interesele terților nevinovați și de a preveni prejudiciile neintenționate rezultate din ordinele de sechestru și confiscare.

Concluzie

Acest raport a evidențiat mai multe mecanisme diferite pe care statele le pot adopta pentru a accelera confiscarea activelor dobândite prin mijloace ilicite, inclusiv mecanisme în domeniul confiscării civile. Confiscarea bunurilor civile și alte modalități din afara domeniului penal sunt, într-adevăr, instrumente-cheie utilizate din ce în ce mai mult la nivel mondial pentru a ajuta autoritățile responsabile de aplicarea legii să combată mai eficient criminalitatea organizată și pentru a-i priva pe infractori de câștigurile lor ilicite, ținând seama în mod corespunzător de interesele legitime ale terților nevinovați, cum ar fi copiii sau alte persoane ale căror bunuri ar putea fi utilizate în mod ilicit fără cunoștința sau consimțământul lor.

Adoptarea unor astfel de mecanisme este, de asemenea, aprobată de convențiile UNCAC și UNTOC și utilizată pe scară largă de o serie de jurisdicții la nivel mondial, cum ar fi, pentru a cita doar câteva, Regatul Unit, Statele Unite, Irlanda, Peru și Italia, care stabilesc bune practici recunoscute la nivel internațional. Accelerarea capturării activelor dobândite ilegal poate lua multe forme și poate include, de exemplu, confiscarea *in rem*, în care activele în sine reprezintă „pârâțul”. În plus, coordonarea cu autoritățile fiscale de protecție socială se poate dovedi a fi foarte eficace în accelerarea sechestrării, confiscării și recuperării activelor dobândite ilegal. Alte forme includ confiscarea extinsă și confiscarea pe bază de bunuri, în special pentru bunurile care au o valoare istorică și culturală adânc înrădăcinată.

Aceste mecanisme, atât individuale, cât și colective, au produs rezultate mai tangibile în recuperarea activelor legate de criminalitate. Ele întăresc, de asemenea, convingerea publicului cu privire la eficiența sistemului judiciar, în special transparența în ceea ce privește eliminarea definitivă a oricăror active recuperate, cum ar fi direcționarea acestora către cerințe de dezvoltare cu prioritate ridicată. Statele ar trebui să ia în considerare adoptarea acestor mecanisme, atât pentru a fi eficiente, cât și în interesul justiției.

Note de subsol

1 Brun, J.-P., Sotiropoulou, A., Gray, L., Scott, C., & Stephenson, K. M. (2020). Asset Recovery Handbook: A Guide for Practitioners (Second). StAR. <https://star.worldbank.org/publications/asset-recovery-handbook-guide-practitioners-second-edition>

2 Brun, J.-P., Sotiropoulou, A., Gray, L., Scott, C., & Stephenson, K. M. (2020). Asset Recovery Handbook: A Guide for Practitioners (Second). StAR. <https://star.worldbank.org/publications/asset-recovery-handbook-guide-practitioners-second-edition>

3 Bright Line Law. (2020). The Use of Non-Conviction Based Seizure and Confiscation. <https://rm.coe.int/the-use-of-non-conviction-based-seizure-and-confiscation-2020/1680a0b9d3>

4 United Nations Convention against Illicit Traffic in Narcotic Drugs and Psychotropic Substances (1988), https://www.unodc.org/pdf/convention_1988_en.pdf

5 United Nations Convention against Transnational Organized Crime (2000), <https://www.unodc.org/unodc/en/organized-crime/intro/UNTOC.html>

6 United Nations Convention Against Corruption (2003), <https://www.unodc.org/unodc/en/treaties/CAC/>

7 În acest studiu, termenii „confiscation” și „forfeiture” vor fi utilizați în mod interschimbabil [N. trd. traduși cu termenul „confiscare”].

8 The World Bank. (2017). Illicit Financial Flows (IFFs). <https://www.worldbank.org/en/topic/financialsector/brief/illicit-financial-flows-iffs>

9 The World Bank. (2017). Illicit Financial Flows (IFFs). <https://www.worldbank.org/en/topic/financialsector/brief/illicit-financial-flows-iffs>

10 United Nations Interregional Crime and Justice Research Institute (UNICRI). (2021). Illicit Financial Flows and Asset Recovery In The Republic of Moldova. <https://unicri.it/sites/default/files/2021-04/IFF%20M.pdf>

11 A se vedea: Seria de rapoarte IFF ale UNICRI, disponibilă la: <http://www.unicri.it/publications> and <https://unicri.it/Publication/Illicit-Financial-Flows-Asset-Recovery-Eastern-Partnership-Region>

12 Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD). (2014). Illicit Financial Flows from Developing Countries: Measuring OECD Responses. https://www.oecd.org/corruption/illicit_financial_flows_from_developing_countries.pdf

13 După cum se știe, cei care se ocupă cu spalarea activelor, nu o fac de obicei în nume propriu, ci prin intermediul altor persoane sau entități cum ar fi societăți fictive.

14 O carență semnificativă în cadrul multora, dacă nu al majorității, jurisdicțiilor nu este lipsa unui sistem de dezvăluire a datelor financiare ale funcționarilor publici, ci faptul că nu sunt impuse sancțiuni eficace și disuasive împotriva niciunei încălcări (nedivulgare sau divulgare insuficientă) a unor astfel de mecanisme.

15 În practică, multe jurisdicții încă nu recunosc ordinele de confiscare emise de alte state membre ale UNCAC. Multe dintre acestea includ ordine de confiscare emise în procese penale de către o jurisdicție străină, jurisdicția destinată indicând adesea că cererea este “incompatibilă” sau “contradictorie” cu legislația lor națională, fără a oferi niciun alt motiv. În plus, în cazul în care a fost emis un ordin judecătoresc de confiscare într-un proces civil de confiscare, jurisdicția destinată va respinge cererea de punere în aplicare a ordinului respectiv pe motivul - dacă este dat vreunul - că acesta este “incompatibil” sau “contradictoriu” și cu dreptul intern. În timp ce, în unele cazuri, s-ar putea susține că, fie în procesul penal inițial, fie în cel civil în care a fost pronunțată hotărârea de confiscare, este posibil să nu fi permis un proces echitabil adecvat pentru pârât sau pentru deținătorul titlului de proprietate asupra bunurilor în cauză, existând puține dovezi care să sugereze că jurisdicțiile străine cărora li s-a solicitat să pună în aplicare astfel de hotărâri depun eforturi pentru a solicita jurisdicției solicitante o astfel de clarificare cu privire la existența unui proces echitabil adecvat. Acest lucru este, desigur, complet incompatibil cu articolul 51 din UNCAC, care indică în mod clar că “statele părți se vor asista reciproc și vor coopera cât mai mult posibil” în ceea ce privește recuperarea activelor. Din păcate, la nivel practic, multe state membre ale UE (în care funcționari corupți din afara UE și-au plasat activele) au rămas mult în urmă în ceea ce privește colaborarea cu omologii lor din afara UE pentru aplicarea efectivă a ordinele de confiscare emise de jurisdicțiile străine respective și returnarea activelor dobândite ilegal.

16 Mulți funcționari responsabili cu recuperarea activelor raportează că jurisdicțiile vor “apărea deseori pe prima pagină” din cauza activelor spălate sau a celor derivate din activități infracționale, pe care ar fi putut să le confiște. În același timp, astfel de jurisdicții nu reușesc, foarte des, să returneze în mod eficient aceste active.

17 Este de remarcat ușoara creștere a practicii de canalizare a returnării activelor (dacă acestea sunt returnate), de exemplu, prin intermediul agențiilor naționale de asistență sau al unui alt mecanism transparent pentru a se asigura că activele returnate nu sunt deturnate din nou în mod corupt. A se vedea: UK to return \$5.8m to Nigeria from politician’s stolen assets. (2021). Aljazeera. <https://www.aljazeera.com/news/2021/3/9/uk-to-return-5-8-mln-to-nigeria-from-politicians-stolen-assets#:~:text=The%20United%20Kingdom%20and%20Nigeria%20have%20signed%20a,who%20was%20jailed%20in%20London%2>

[Ofor%20money%20laundering](#). Cu toate acestea, multe, dacă nu majoritatea, jurisdicțiilor nu reușesc să se angajeze în astfel de dezbateri, menținând vechile practici de a refuza pur și simplu cererile de returnare a activelor fără a da explicații clare. Există o paralelă între acest scenariu și cel care se desfășoară, de exemplu, în Libia, în care miliarde de active au fost înghețate de statele membre începând cu anul 2011 (de peste 12 ani la momentul elaborării prezentului raport) și totuși, în ciuda numeroaselor necesități umanitare din această țară (lipsa extinsă și generalizată de asistență medicală – de exemplu, pentru cei bolnavi de cancer și diabet – și resurse educaționale – de exemplu, copiilor le lipsesc manualele școlare sau mesele de prânz), multe state membre refuză să canalizeze returnarea activelor libiene înghețate înapoi în țară pentru a răspunde unor astfel de necesități de dezvoltare prioritare, chiar dacă acestea sunt canalizate prin mecanisme extrem de transparente care vor asigura că fondurile sau alte tipuri de asistență (asistenți medicali, medici, aparate de dializă, profesori, manuale școlare, prânzuri școlare) vor ajunge la grupurile vulnerabile care au nevoie de un astfel de asistență.

18 Printre valorile pe care legiuitorii nu le recunosc se numără faptul că recuperarea activelor poate produce sume semnificative pentru finanțarea nevoilor de dezvoltare prioritare din țară – de exemplu, în sectoarele sănătății, educației și infrastructurii. Acesta ar fi, fără îndoială, un mesaj important pe care legiuitorii îl pot transmite propriului electorat.

19 Recommendation 38. International Standards on Combating Money Laundering and the Financing of Terrorism and Proliferation - The FATF Recommendations. (2023). <https://www.fatf-gafi.org/content/dam/fatf-gafi/recommendations/FATF%20Recommendations%202012.pdf.coredownload.inline.pdf>

20 International Standards on Combating Money Laundering and the Financing of Terrorism and Proliferation - The FATF Recommendations. (2023). <https://www.fatf-gafi.org/content/dam/fatf-gafi/recommendations/FATF%20Recommendations%202012.pdf.coredownload.inline.pdf>

21 Greenberg, T. S., Samuel, L. M., Grant, W., & Gray, L. (2009). A Good Practices Guide for Non-Conviction Based Asset Forfeiture. Stolen Asset Recovery. [https://star.worldbank.org/sites/default/files/2023-](https://star.worldbank.org/sites/default/files/2023-11/Stolen_Asset_Recovery_A_Good_Practices_Guide_for_Non_Conviction_Based_Asset_Forfeiture_%28Stolen_Asset_Recovery_Initiative_2009%29.pdf)

[11/Stolen_Asset_Recovery_A_Good_Practices_Guide_for_Non_Conviction_Based_Asset_Forfeiture_%28Stolen_Asset_Recovery_Initiative_2009%29.pdf](https://star.worldbank.org/sites/default/files/2023-11/Stolen_Asset_Recovery_A_Good_Practices_Guide_for_Non_Conviction_Based_Asset_Forfeiture_%28Stolen_Asset_Recovery_Initiative_2009%29.pdf)

22 Funcționarii din țările în care confiscarea civilă este un concept nou își exprimă adesea îngrijorarea că dreptul la proprietate este un drept constituțional. Nepermiterea sechestrării și a recuperării bunurilor, chiar și în cazurile civile de confiscare, ar conduce, desigur, la o interpretare eronată a dreptului constituțional, permițând cetățenilor să păstreze bunurile dobândite ilicit.

23 Deși, în cazurile în care un deținător a unui titlu ar putea să nu fie identificabil, pot exista mecanisme "administrative" specifice pentru confiscarea accelerată a activelor; În unele jurisdicții, aceasta poate fi publicarea informațiilor privind activele pe site-ul unei instituții publice (și/sau la locul sechestrului), indicând faptul că activele vor fi confiscate într-un anumit număr de zile, să zicem 60 sau 90, dacă nimeni nu se prezintă pentru a demonstra titlul de proprietate.

24 UNCAC article 30

25 A se vedea: Decreto Legislativo N.º 1373. (2018). Government of Peru. <https://www.gob.pe/institucion/congreso-de-la-republica/normas-legales/936641-1373>

26 New specialised courts to apply novel extinción de dominio legislation in Peru. (2019). <https://baselgovernance.org/news/new-specialised-courts-apply-novel-extincion-de-dominio-legislation-peru>

27 Bright Line Law. (2020). The Use of Non-Conviction Based Seizure and Confiscation. <https://rm.coe.int/the-use-of-non-conviction-based-seizure-and-confiscation-2020/1680a0b9d3>

28 O abordare asemănătoare există și în Columbia, a se vedea: (Ley 1708 de 2014. (2014). Government of Colombia.

<https://www.funcionpublica.gov.co/eva/gestornormativo/norma.php?i=56475>); France, G. (2022). Non-conviction-based confiscation as an alternative tool to asset recovery. https://knowledgehub.transparency.org/assets/uploads/helpdesk/Non-Conviction-Based-Forfeiture_2022.pdf

Read more about the Ibárcena case: SUBSISTEMA DE EXTINCIÓN DE DOMINIO DEL PODER JUDICIAL RECUPERÓ MÁS DE S/173 MILLONES A FAVOR DEL ESTADO. (2022). Poder Judicial Del Peru.

https://www.pj.gob.pe/wps/wcm/connect/sneed/s_sneed/as_prensa/as_noticias/cs_n_recupera173millones, Solorzano, O. (2019).

Landmark asset recovery case puts Peruvian non-conviction-based confiscation legislation to the test. Basel Institute on Governance. <https://baselgovernance.org/blog/landmark-asset-recovery-case-puts-peruvian-non-conviction-based-confiscation-legislation-test> și

Fiscalía logra se declare fundada demanda para recuperar más de US\$ 3 millones desde banco suizo. (2022).

Ministerio Público Fiscalía de La Nación. <https://www.gob.pe/institucion/mpfn/noticias/633577-fiscalia-logra-se-declare-fundada-demanda-para-recuperar-mas-de-us-3-millones-desde-banco-suizo>

29 Peru recovers USD 8.5 million through non-conviction based confiscation. (2020). Basel Institute on Governance.

<https://baselgovernance.org/news/peru-recovers-usd-85-million-through-non-conviction-based-confiscation> și Switzerland to return

- USD 8.5 million to Peru in precedent-setting case of non-conviction based forfeiture. (2023). Basel Institute on Governance. <https://baselgovernance.org/news/switzerland-return-usd-85-million-peru-precedent-setting-case-non-conviction-based-forfeiture>
- 30 France, G. (2022). Non-conviction-based confiscation as an alternative tool to asset recovery. https://knowledgehub.transparency.org/assets/uploads/helpdesk/Non-Conviction-Based-Forfeiture_2022.pdf
- 31 "As regards the envisaged common rules, the Commission has emphasized that the European Court of Human Rights has repeatedly considered Non-Conviction Based confiscation (including civil and administrative forms) and extended confiscation to be consistent with Article 6 ECHR and Article 1 of Protocol 1, if effective procedural safeguards are respected." A se vedea: Common rules for non-conviction based confiscation (2023). Parlamentul European. <https://www.europarl.europa.eu/legislative-train/theme-area-of-justice-and-fundamental-rights/file-common-rules-for-non-conviction-based-confiscation#:~:text=As%20regards%20the%20envisaged%20common%20rules%2C%20the%20Commission,Protocol%201%2C%20if%20effective%20procedural%20safeguards%20are%20respected.>
- 32 van de Ven, M. (2018). Fighting organised crime by facilitating the confiscation of illegal assets. Council of Europe. <https://assembly.coe.int/nw/xml/XRef/Xref-XML2HTML-en.asp?fileid=24507&lang=en>
- 33 About Us. (n.d.). Criminal Assets Bureau (CAB). Retrieved April 11, 2024, from <https://www.cab.ie/about-us/>
- 34 van de Ven, M. (2018). Fighting organised crime by facilitating the confiscation of illegal assets. Council of Europe. <https://assembly.coe.int/nw/xml/XRef/Xref-XML2HTML-en.asp?fileid=24507&lang=en>
- 35 Minister for Justice announces Community Safety Innovation Fund open for new applications at launch of Waterford Community Safety Plan. (2023). Department of Justice. <https://www.gov.ie/en/press-release/712b9-minister-for-justice-announces-community-safety-innovation-fund-open-for-new-applications-at-launch-of-waterford-community-safety-plan/#>
- 36 Funcționarii CAB au pus la dispoziție aceste date institutului UNICRI.
- 37 Ortiz Fonseca, D. M. (2018). "Pennies from heaven" Three case studies on civil forfeiture. United Nations Interregional Crime and Justice Research Institute (UNICRI). <https://f3magazine.unicri.it/?p=1489>
- 38 Colombia's Capacity to Recover Criminal Assets: An Assessment Based on the 9 Principles of Asset Recovery. (2022). https://baselgovernance.org/sites/default/files/2022-07/220725_Diagna%CC%A8stico_Colombia_report_En.pdf
- 39 Calle, S., & Gómez Restrepo, J. (n.d.). ¿QUÉ ES LA FIGURA DE LA EXTINCIÓN DE DOMINIO EN COLOMBIA? CMS. Accesat pe 11 aprilie 2024, din <https://cms.law/es/col/publication/que-es-la-figura-de-la-extincion-de-dominio-en-colombia#:~:text=La%20extincio%C3%B3n%20de%20dominio%20es,o%20indirectamente%20en%20actividades%20il%C3%ADcitas>
- 40 Pentru legea completă, a se vedea: Ley 1708 de 2014 Congreso de la República de Colombia. (2014). Secretaría Jurídica Distrital de La Alcaldía Mayor de Bogotá D.C. <https://www.alcaldiabogota.gov.co/sisjur/normas/Norma1.jsp?i=56475>
- 41 Acest lucru este în principal rezultatul unui număr imens de procese depuse (de exemplu: aproximativ 200 de procese sunt înaintate, lunar, judecătorilor din capitala Bogota) și al lipsei de resurse umane, ceea ce duce la creșterea intervalului de timp necesar pronunțării unei hotărâri finale. De asemenea, este interesant de observat că, în conformitate cu legea precedentă, procesele durează în medie 14 ani, ceea ce este aproape triplu în comparație cu codul modificat din 2014. Acesta este unul dintre motivele pentru care judecătorii afirmă că este necesară modificarea legislației actuale pentru a se asigura că toate procedurile sunt transferate în conformitate cu legea 1708, care are un interval de timp mai rezonabil. Colombia's Capacity to Recover Criminal Assets: An Assessment Based on the 9 Principles of Asset Recovery. (2022). https://baselgovernance.org/sites/default/files/2022-07/220725_Diagna%CC%A8stico_Colombia_report_En.pdf
- 42 France, G. (2022). Non-conviction-based confiscation as an alternative tool to asset recovery. https://knowledgehub.transparency.org/assets/uploads/helpdesk/Non-Conviction-Based-Forfeiture_2022.pdf
- 43 Pentru mai multe informații, a se vedea: Quienes Somos. (2018). Guvernul Columbiei. https://www.saesas.gov.co/nuestra_entidad/quienes_somos
- 44 Ortiz Fonseca, D. M. (2018). "Pennies from heaven" Three case studies on civil forfeiture. United Nations Interregional Crime and Justice Research Institute (UNICRI). <https://f3magazine.unicri.it/?p=1489>
- 45 Mutual Evaluation Report of Republic of Colombia. (2018). <https://www.fatf-gafi.org/content/dam/fatf-gafi/fsrb-mer/GAFILAT-Mutual-Evaluation-Colombia-2018.pdf>
- 46 Bocanegra, N. (2024). Colombia seeks forensic audit of victims' reparation fund. Euronews. <https://www.euronews.com/2022/11/03/colombia-corruption>
- 47 Brun, J.-P., Sotiropoulou, A., Gray, L., Scott, C., & Stephenson, K. M. (2020). Asset Recovery Handbook: A Guide for Practitioners (Second). StAR. <https://star.worldbank.org/publications/asset-recovery-handbook-guide-practitioners-second-edition>

- 48 E4J University Module Series - Organized Crime Module 10: Sentencing and Confiscation in Organized Crime. (n.d.). United Nations Office on Drugs and Crime. Retrieved April 11, 2024, from <https://www.unodc.org/e4j/en/organized-crime/module-10/key-issues/confiscation.html>
- 49 Types of Federal Forfeiture. (2023). U.S. Department of Justice. <https://www.justice.gov/afp/types-federal-forfeiture>
- 50 Asset Forfeiture Policy Manual 2023. (2023). <https://www.justice.gov/criminal/criminal-afmls/file/839521/dl>
- 51 DHS Inconsistently Implemented Administrative Forfeiture Authorities under CAFRA. (2020). <https://www.oig.dhs.gov/sites/default/files/assets/2020-09/OIG-20-66-Aug20.pdf>
- 52 Agents Seize \$27 Million In U.S. Currency Inside Boxes Bound For St. Thomas. (2020). U.S. Attorney's Office, District of Puerto Rico. <https://www.justice.gov/usao-pr/pr/agents-seize-27-million-us-currency-inside-boxes-bound-st-thomas>
- 53 Agents Seize \$27 Million In U.S. Currency Inside Boxes Bound For St. Thomas. (2020). U.S. Attorney's Office, District of Puerto Rico. <https://www.justice.gov/usao-pr/pr/agents-seize-27-million-us-currency-inside-boxes-bound-st-thomas>
- 54 DHS Inconsistently Implemented Administrative Forfeiture Authorities under CAFRA . (2020). <https://www.oig.dhs.gov/sites/default/files/assets/2020-09/OIG-20-66-Aug20.pdf>
- 55 DHS Inconsistently Implemented Administrative Forfeiture Authorities under CAFRA . (2020) <https://www.oig.dhs.gov/sites/default/files/assets/2020-09/OIG-20-66-Aug20.pdf>
- 56 Types of Federal Forfeiture. (2023). U.S. Department of Justice. <https://www.justice.gov/afp/types-federal-forfeiture>
- 57 Codice Antimafia. (2023). Altalex. <https://www.altalex.com/documents/codici-altalex/2014/07/24/codice-antimafia-edizione-giugno-2014#titoloI>
- 58 Fighting organised crime by facilitating the confiscation of illegal assets. (2018). Council of Europe. <https://assembly.coe.int/nw/xml/XRef/Xref-XML2HTML-en.asp?fileid=24507&lang=en>
- 59 Preventative measures directed at the assets are set out in articles 16-34 ter: Codice Antimafia. (2023). Altalex. <https://www.altalex.com/documents/codici-altalex/2014/07/24/codice-antimafia-edizione-giugno-2014#titoloI>
- 60 În unele cazuri, măsurile preventive de confiscare rămân aplicabile chiar și atunci când suspectul este exonerat de săvârșirea unei infracțiuni legate de mafie, dar atunci când aceasta este considerată a fi o persoană "periculoasă" sau atunci când hotărârea se bazează pe elemente diferite de cele colectate în cursul procesului penal. A se vedea, de exemplu: Court of Cassation VI section No. 1268 of 4 July 2019, <https://www.questionegiustizia.it/data/doc/3140/tescaroli.pdf> și Court of Cassation Section. 1, Sentence No. 13638 of 16 January 2019 - Rv. 275244 – 01, conf., Cass., Sect. 2 - , Sentence No. 15650 del 14/02/2019 - Rv. 275778 – 01.
- 61 "National Recovery and Resilience Plan" And Prevention Of Criminal Infiltrations - Italian System - (2021). <https://www.poliziadistato.it/statics/14/sistema-italia-en.pdf>
- 62 See: Tescaroli, L. (n.d.). Il procedimento di prevenzione patrimoniale: profili problematici e questioni aperte. Retrieved April 22, 2024, from <https://www.questionegiustizia.it/data/doc/3140/tescaroli.pdf>
- 63 Commissione parlamentare di inchiesta sul fenomeno delle mafie e sulle altre associazioni criminali, anche straniere. (2014). <https://documenti.camera.it/leg17/resoconti/commissioni/stenografici/html/24/audiz2/audizione/2014/01/22/stenografico.0011.html>
- 64 Value of assets seized and confiscated from organized crime in Italy from August 2020 to July 2021. (2021). Statista. <https://www.statista.com/statistics/743673/value-of-assets-seized-and-confiscated-from-mafia-in-italy/>
- 65 160 Milioni Di Euro Il Valore Dei Beni Illecitamente Accumulati E Sottoposti A Misura Patrimoniale, Tra Cui Oltre 300 Immobili. (2022). Direzione Investigativa Anti Mafia. <https://direzioneinvestigativaantimafia.interno.gov.it/2022/reggio-calabria-operazione-planning-dia-e-guardia-di-finanza-hanno-eseguito-unordinanza-di-custodia-cautelare-nei-confronti-di-12-soggetti-sequestro-di-beni-in-italia-e-allester-2/>
- 66 See, for example: Nearly 52,000 UK Properties Still Owned Anonymously - Despite New Transparency Law. (2023). Transparency International. <https://www.transparency.org.uk/uk-register-overseas-entities-through-the-keyhole> and Papachristou, L. (2019). Report: US\$132 Billion of UK Property is Registered in Tax Havens. OCCRP. <https://www.occrp.org/en/daily/9397-report-us-132-billion-of-uk-property-is-registered-in-tax-havens>
- 67 Shalchi, A. (2022). Unexplained Wealth Orders. <https://researchbriefings.files.parliament.uk/documents/CBP-9098/CBP-9098.pdf>
- 68 Shalchi, A. (2022). Unexplained Wealth Orders. <https://researchbriefings.files.parliament.uk/documents/CBP-9098/CBP-9098.pdf>
- 69 Fact sheet: unexplained wealth order reforms. (2023). UK Government. <https://www.gov.uk/government/publications/economic-crime-transparency-and-enforcement-bill-2022-overarching-documents/factsheet-unexplained-wealth-order-reforms-web-accessible>

- 70 Shalchi, A. (2022). Unexplained Wealth Orders. <https://researchbriefings.files.parliament.uk/documents/CBP-9098/CBP-9098.pdf>
- 71 Informații suplimentare privind motivele contestației și motivele respingerii căii de atac pot fi găsite la: England and Wales Court of Appeal (Civil Division) Decisions. (2019). <https://www.bailii.org/ew/cases/EWCA/Civ/2020/108.html>
- 72 Pentru mai multe informații privind cazul d.nei Hajiyeva, a se vedea, de exemplu: Casciani, D. (2020). Harrods Mega-Spender Loses Supreme Court Challenge. BBC. <https://www.bbc.com/news/uk-55389134> și Neate, R. (2020). "Mcmafia" Banker's Wife Will Have £22m Seized Unless She Reveals Source Of Wealth. The Guardian. <https://www.theguardian.com/law/2020/dec/21/mcmafia-banker-wife-seize-source-wealth-supreme-court-harrods>
- 73 Desigur, în cazul în care pârâtul face în mod conștient o declarație falsă sau o eronată, acest lucru poate duce la deschiderea unui proces penal.
- 74 Pentru mai multe informații, vă rugăm să consultați Legea 263-IX privind modificarea anumitor acte legislative ale Ucrainei referitoare la confiscarea bunurilor ilegale: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/263-20#Text>
- 75 Deși acesta este un pas în direcția cea bună, procedurile moderne privind bunurile nejustificate impun că acestea nu ar trebui să se limiteze doar la vizarea funcționarilor și a oficialităților publice. Scopul procedurilor privind bunurile nejustificate este de a priva orice persoană, indiferent dacă este sau nu un funcționar public, de orice avere nejustificată, deoarece infracțiunile nu ar trebui să aducă venituri chiar și atunci când persoane private sunt implicate în crimă organizată și corupție.
- 76 Majoritatea jurisdicțiilor care utilizează UWO, RUA sau mecanisme asemănătoare acordă o valoare minimă activelor de recuperat, având în vedere faptul că investirea resurselor de investigație și conexe ale statului înainte de a iniția procesul, ar trebui să merite, din punct de vedere financiar.
- 77 Shalchi, A. (2022). Unexplained Wealth Orders. <https://researchbriefings.files.parliament.uk/documents/CBP-9098/CBP-9098.pdf>
- 78 Shalchi, A. (2022). Unexplained Wealth Orders. <https://researchbriefings.files.parliament.uk/documents/CBP-9098/CBP-9098.pdf>
- 79 Shalchi, A. (2022). Unexplained Wealth Orders. <https://researchbriefings.files.parliament.uk/documents/CBP-9098/CBP-9098.pdf>
- 80 Fact Sheet: Unexplained Wealth Order Reforms. (2023). UK Government <https://www.gov.uk/government/publications/economic-crime-transparency-and-enforcement-bill-2022-overarching-documents/factsheet-unexplained-wealth-order-reforms-web-accessible>
- 81 Rossi, M. I., Pop, L., & Berger, T. (2017). Getting the Full Picture on Public Officials, A How-To Guide for Effective Financial Disclosure. <https://star.worldbank.org/sites/star/files/getting-the-full-picture-on-public-officials-how-to-guide.pdf>
- 82 Former French Official Convicted of Tax Fraud. (2016). New York Times. <https://www.nytimes.com/2016/12/08/world/europe/france-jerome-cahuzac-tax-evasion.html>
- 83 Linder, O. D. (n.d.). Al Capone Trial (1931). Retrieved April 22, 2024, from <https://www.famous-trials.com/alcapone/1474-home>
- 84 Lusty, D. (2003). Taxing The Untouchables Who Profit From Organised Crime. Journal of Financial Crime, 10(3), 209–228. <https://www.emerald.com/insight/content/doi/10.1108/13590790310808808/full/html>
- 85 CAB Annual Report 2022. (2023). <https://www.cab.ie/wp-content/uploads/2023/10/CAB-Annual-Report-2022.pdf>
- 86 CAB Annual Report 2022. (2023). <https://www.cab.ie/wp-content/uploads/2023/10/CAB-Annual-Report-2022.pdf>
- 87 New Legal Instruments For The Confiscation Of Criminal Assets. (2021). Government of the Netherlands <https://www.government.nl/latest/news/2021/11/17/new-legal-instruments-for-the-confiscation-of-criminal-assets>
- 88 Meyer, F. J. (n.d.). Plea Bargaining. Retrieved April 22, 2024, from <https://www.britannica.com/topic/plea-bargaining>
- 89 Miller, A. C. (2022). Can Plea Bargains Save the ICC? FP <https://foreignpolicy.com/2022/06/22/russia-ukraine-war-icc-plea-bargains-rome-statute-war-crimes/> The International Criminal Court has also considered plea bargaining, and has accepted one plea deal since the foundation of the Court.
- 90 Devers, L. (2011). Plea and Charge Bargaining. <https://bja.ojp.gov/sites/g/files/xyckuh186/files/media/document/pleabargainingresearchsummary.pdf>
- 91 Afify, H. (2016). Money without truth: Egypt's reconciliation deal with Mubarak-era tycoon. <https://www.madamasr.com/en/2016/08/03/feature/politics/money-without-truth-egypts-reconciliation-deal-with-mubarak-era-tycoon/>
- 92 The number of years will vary from jurisdiction to jurisdiction.
- 93 Directive 2014/42/EU of the European Parliament and of the Council of 3 April 2014 on the Freezing And Confiscation Of Instrumentalities And Proceeds Of Crime In The European Union. (2014). EUR-Lex. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32014L0042>

- 94 SBM Offshore N.V. Settles Bribery Case for US\$ 240,000,000. (2014). Netherlands Public Prosecution Service. <https://www.prosecutionservice.nl/latest/news/2014/11/12/sbm-offshore-n.v.-settles-bribery-case-for-ususd-240000000>
- 95 SBM Offshore N.V. settles bribery case for US\$ 240,000,000. (2014). Netherlands Public Prosecution Service. <https://www.prosecutionservice.nl/latest/news/2014/11/12/sbm-offshore-n.v.-settles-bribery-case-for-ususd-240000000>
- 96 From Illegal Markets To Legitimate Businesses: The Portfolio Of Organised Crime In Europe. Final Report of Project OCP – Organised Crime Portfolio. (2015). <https://www.transcrime.it/wp-content/uploads/2015/12/ocp.pdf>
- 97 From Illegal Markets To Legitimate Businesses: The Portfolio Of Organised Crime In Europe. Final Report of Project OCP – Organised Crime Portfolio. (2015). <https://www.transcrime.it/wp-content/uploads/2015/12/ocp.pdf>
- 98 SBM Offshore N.V. Settles Bribery Case for US\$ 240,000,000. (2014). Netherlands Public Prosecution Service. <https://www.prosecutionservice.nl/latest/news/2014/11/12/sbm-offshore-n.v.-settles-bribery-case-for-ususd-240000000>
- 99 SBM Offshore N.V. Settles Bribery Case for US\$ 240,000,000. (2014). Netherlands Public Prosecution Service. <https://www.prosecutionservice.nl/latest/news/2014/11/12/sbm-offshore-n.v.-settles-bribery-case-for-ususd-240000000>
- 100 Report From The Commission To The European Parliament And The Council Asset Recovery And Confiscation: Ensuring That Crime Does Not Pay. (2020). EUR-Lex. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52020DC0217#footnote17>
- 101 Report From The Commission To The European Parliament And The Council Asset Recovery And Confiscation: Ensuring That Crime Does Not Pay. (2020). EUR-Lex. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52020DC0217#footnote17>
- 102 Report from the Commission to the European Parliament and the Council - Asset Recovery and confiscation: Ensuring that crime does not pay. (2020). EUR-Lex. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52020DC0217#footnote17>
- 103 Cîrlig, C.-C. (2023). Revision of the EU rules on asset recovery and confiscation. European Parliament. [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2023/739373/EPRS_BRI\(2023\)739373_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2023/739373/EPRS_BRI(2023)739373_EN.pdf) și E4J University Module Series - Organized Crime Module 10: Sentencing and Confiscation in Organized Crime. (n.d.). United Nations Office on Drugs and Crime. Retrieved April 11, 2024, from <https://www.unodc.org/e4j/en/organized-crime/module-10/key-issues/confiscation.html>. Astfel de diferențe sunt reale, de asemenea, între statele membre ale UE, deoarece nu există norme comune la nivelul UE privind, de exemplu, necesitatea (sau lipsa acesteia) de a avea o condamnare penală anterioară.
- 104 Folgering, D., & van der Laan, N. (2015). Netherlands. https://deroospen.nl/wp-content/uploads/2015/10/Getting_the_deal_through_-_Asset_Recovery-1.pdf
- 105 Cîrlig, C.-C. (2023). Revision of the EU rules on asset recovery and confiscation. European Parliament. [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2023/739373/EPRS_BRI\(2023\)739373_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2023/739373/EPRS_BRI(2023)739373_EN.pdf)
- 106 UNODC. (n.d.). Tool 5.7 Seizure of assets and confiscation of proceeds of crime. In Toolkit to Combat Trafficking in Persons. Retrieved April 22, 2024, from https://www.unodc.org/documents/human-trafficking/Toolkit-files/08-58296_tool_5-7.pdf
- 107 UNODC. (n.d.). Tool 4.6 International Cooperation For The Purposes Of Confiscation. In Toolkit to Combat Trafficking in Persons. Retrieved April 22, 2024, from https://www.unodc.org/documents/human-trafficking/Toolkit-files/08-58296_tool_4-6.pdf
- 108 Brun, J.-P., Sotiropoulou, A., Gray, L., Scott, C., & Stephenson, K. M. (2020). Asset Recovery Handbook: A Guide for Practitioners (Second). StAR. <https://star.worldbank.org/publications/asset-recovery-handbook-guide-practitioners-second-edition>
- 109 UNODC. (n.d.). Tool 5.7 Seizure of assets and confiscation of proceeds of crime. In Toolkit to Combat Trafficking in Persons. Retrieved April 22, 2024, from https://www.unodc.org/documents/human-trafficking/Toolkit-files/08-58296_tool_5-7.pdf
- 110 Common rules for non-conviction based confiscation. (2023). European Parliament. <https://www.europarl.europa.eu/legislative-train/theme-area-of-justice-and-fundamental-rights/file-common-rules-for-non-conviction-based-confiscation#:~:text=As%20regards%20the%20envisaged%20common%20rules%2C%20the%20Commission,Protocol%201%2C%20if%20effective%20procedural%20safeguards%20are%20respected.>
- 111 Pauwels, A. (2015). ISIS and Illicit Trafficking in Cultural Property: Funding Terrorism Through Art. Freedom from Fear Magazine. https://f3magazine.unicri.it/wp-content/uploads/F3_magazine_Not_in_our_name_low.pdf
- 112 D.A. Bragg: \$1.2M Antiquity Seized From Michael Steinhardt Returned to the People of Libya. (2022). District Attorney New York County. <https://manhattanda.org/d-a-bragg-1-2m-antiquity-seized-from-michael-steinhardt-returned-to-the-people-of-libya/>
- 113 Michael Steinhardt: US Billionaire Hands Over Antiquities Worth \$70m. (2021). BBC. <https://www.bbc.com/news/world-us-canada-59543021>
- 114 Bogdanos, M. (2021). Agreement in the Matter Of Grand Jury Investigation Into A Private New York Antiquities Collector. District Attorney New York County. <https://images.law.com/contrib/content/uploads/documents/292/102693/2021-12-06-Steinhardt-Complete-Agreement-w-Exhibits-Filed.pdf> and D.A. Bragg: \$1.2M Antiquity Seized From Michael Steinhardt Returned to the People of Libya. (2022). District Attorney New York County. <https://manhattanda.org/d-a-bragg-1-2m-antiquity-seized-from-michael-steinhardt-returned-to-the-people-of-libya/>

115 Kindy, D. (2021). New York Antiquities Collector Returns 180 Stolen Artifacts Worth \$70 Million. Smithsonian Magazine. <https://www.smithsonianmag.com/smart-news/new-york-antiquities-collector-returns-180-stolen-artifacts-worth-70-million-180979203/>

116 United States Of America V. David Nicoll * Melissa Singh. (2017). Supreme Court. https://www.supremecourt.gov/DocketPDF/17/17-1203/36420/20180223151858236_Melisa%20Singh%20Appendix.pdf

¹¹⁷ A se vedea: USA v. David Nicoll . (2017).

https://digitalcommons.law.villanova.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1953&context=thirdcircuit_2017

118 18 U.S. Code § 983 - General rules for civil forfeiture proceedings. (n.d.). Legal Information Institute. Retrieved April 22, 2024, from <https://www.law.cornell.edu/uscode/text/18/983>

119 The Queen v Ahmed & Anor. (2004). England and Wales Court of Appeal. <https://www.casemine.com/judgement/uk/5a8ff7ae60d03e7f57eb12d5>

Finanțat de
Uniunea Europeană

unieri
United Nations
Interregional Crime and Justice
Research Institute